

SIBENIČKI LIST

GLASILO SKUPštine

ŠIBENIK

GOD. XXIX.

IZDAVAČ: INFO

CENTAR

CIJENA

10 DINARA

POSEBNO IZDANJE

HRVATSKI RAVNI

RATNI TJEDAN

VELJKO ŠIBENSKO SRCE

Od 16. do 24. rujna grad Šibenik i njegova okolica bili su izloženi bosičnjalom napadu neprijateljske vojske i četničkih terorista. Iz svih oružja, s mora, s kopna, iz zraka, gadani su privedeni objekti i stampane zgrade, spomenici kulture, sve što su Šibenčani s muškom i upornošću stoljećima gradili u kamenu. No, srce i dlešip po novo su bili jači... Ova je broj -Šibenčkog lista- u cijelosti posvećen herojskim danima Šibenika i Šibenske općine u ratu 1991.

Nebrojeno stranica Dnevnika Centra za obavještavanje ispisan je za osam ravnih šibenskih dana. O svemu što se zbivalo u šibenskoj, dijelom i susjednim općinama, javljali su osmatrači, predstavnici mjesnih zajednica, dežurni u različitim službama, odgovorni u svim dijelovima sustava obrane i dakako građani. Sve su dojave s punom pozornošću bilježene. Informacije od značaja za obranu grada proslijedivane su nadležnim organima, ostale su služile za što kvalitetnije praćenje stanja i obavještavanje građana. Izdvajajući samo djelić ravnog dnevnika pokusali smo saciniti kronologiju događaja. Mnogo toga, dakako, nedostaje, ali baš sve ostat će u sjećanju svih nas. I treba, jer tako ćemo ubuduće, zlu ne trebalo, u obrani Šibenika i Hrvatske biti još odlučniji i čvršći.

Stranica 2.

Usta... i mis... kupovati kad je ono već jednom kupljeno.

Razgovarala: Linda MILIŠA

ŽELJKO PERIŠA, NAČELNIK CENTRA ZA OBAVJEŠTAVANJE

GRAD SU, ZAPRAVO, BRANILI SVI

DNEVNIK

Ponedjeljak, 16. 9. 1991.

Radom Centra za obavještavanje rukovodio je punih 18 godina. Zbog političkih, administrativnih, formalno-pravnih ili osobnih razloga, svejedno, godinu i po obavljao je drugo poslova. Na čelu službe iznimno važno u miru, a potvrdilo se, nezamjenjivo u ratu, vratio se kćer dan prije nego što je Šibenik napršeno uvučen u vrtlog nerasumne, bezkrupoljne agresije, u prvi, pjevacat rat. Željko Periša je u tom kratkom razdoblju učinio što je mogao. Količko je bilo poduzeto i organizirano osmatrati su službu, svim svojim ljudima podigao moral i prividno nantulantnim ponavljanjem pripremio ih na velike napore.

Značuti za brojne pozive građana u kojima su, bez kriterija, stvarili ljubaznost, obavještavanost i spremnosti posude Centra da pruže informaciju, ali i da umre, uštu radu, Željko Periša smo zaoptili za osobni sud o uspješnosti djelovanja Centra za obavještavanje.

— Radilo se u vrućim težkim uvjetima, sa smanjenim brojem smjena. No, tu su i ostale težkoće snimljene izuzetnim angažmanom ljudi zaduženih za praćenje situacije na kopnu, moru i u zraku, a naročito članova osmatratičkih postaja koji su izlaženi direktno svome životu bili oči i udi Centra, a Uma svih ostalih članika obvezbenog sustava i takođe javnosti uz mehanički ulog Radio-Šibenika. Samo čljenjicima da nije svih zabilježeno učinjene niti jedna greška, koju bi bilo vrijedno evidentirati i sankcionirati, trebala bi me činiti zadovoljnim. Međutim, ovo zateza veliko istaknuto uči i može uresuditi da se mora učiniti još mnogo i znanja i truda da se uz pomak gradske uprave, službe osmatranja i obavještavanja dodatno doposeti i opremi.

— Jedno od najčešćih postavljanih pitanja građana odnosilo se na vrijeme ustanavljanja službeno proglašene zračne opasnosti.

— Analizirajući sve pristupljene informacije, a uodeći računa o sigurnosti (stvarima) građana, ciljili smo da sve to vrijeme norme osnove za davanje znaka za prestanak zračne opasnosti, isto u pojedinim intervallima nije bilo opasnosti od neprijateljskih zrakoplova, svakog se trenutka mogao okaktati napad na grad iz teškog artiljerijskog oruđa i sa brodova, smještenih nedaleko grada. Nadam se, niko od ugradene na zemlju ne tako velikoj pozornosti.

• Bill u službi obrane Šibenske i Hrvatske znaci skutki svim građanima. Sto im ponaručujete?

— Najprije bili istaknuti da su svih građani najznačajniji dio sastava osmatranja i obavještavanja. Potvrdili su to i ovih protaklih težkih dana. Imačemo poziva, dojava i korištenih informacija. Uz posebnu zahvalnicu predstavnici mjesnih zajednica i članovima CB kluba "Šubićevac", očekujemo i dalje takvu, čovjeku još bolju suradnju svih stanovnika Šibenske općine. Nadam se u mimođepasnim uvjetima.

Trenutak predanja

Idu od Lupca prema Šibeniku

12.48 — Dva transportna helikoptera -gazel- na relaciji Biograd - Šibenik
13.22 — Raketni čamac kruži ispred Mosta sv. Ante
13.23 — Avioni prema Šibeniku
13.45 — Raketa nasušan kod Krapnja
14.07 — Avioni iz grada Vrpolja preko Kriolina (bilo tri) idu prema Zadru
14.52 — Dvoje loptopunjata iz Trogira prema Šibeniku

17.28 — Raketna loptopunjata ide od Velike Smokvice prema Šibeniku
18.39 — Požar na lokaciji Smeđa Jadrana i oko Gaćeleza

19.48 — Detonacije i požar u gradu Čiovo
20.24 — Veliki požar kod Gaćeleza, Šibenik prema Grabovcu
21.29 — Iz grada Bihaća dolazi jedan avion -Mig-

22.00 — Požar kod zaseoka Pličine u Blitvenici

Srijeda, 18. 9. 1991.

01.55 — Napadnut Biograd
03.25 — Avioni dolaze iz Zadra, paljba po gradu
07.00 — Dio grada ostaje bez struje
07.59 — Avioni iznad Šibenika
08.17 — Veliki požar u luci i pogonima Vinarije-

08.58 — S mora je pogodena kupola sv. Jakova (dojava osobno biskup Šibenčki)

09.05 — Pogodjeni loptopunjata - jedan je dan neprijateljski brod u luci

09.25 — Četiri aviona iz grada Mostara prema Šibeniku lete visoko

09.34 — Tri aviona iz Splita visoko lete iznad Šibenika

09.41 — Avioni nisko iznad Zlatne

10.07 — Iz Gaćeleza se luka prema Vodicama

10.21 — Pet aviona na relaciji Brač - Šibenik

10.25 — Avioni luku odašiljaju Kriolin

11.28 — 11.40 — Avioni dolaze prema Šibeniku iz više grada

11.40 — Četiri aviona tipa -Orao- iz grada Šolte prema Šibeniku srušen jedan neprijateljski avion

12.37 — Tri snažne detonacije iz središta Vodica

12.41 — Na Okti ispaljene tri lantovske granate oštećena crkva

13.00 — Iz aviona raketirano Žige

13.58 — Sesl aviona iz grada Trogira prema Šibeniku

14.01 — Pogoden terminal -Luka- i skladiste -Špadi-

14.15 — Avioni luku Željezo

14.18 — Avioni mitraliraju Jammjak - Željezo

14.30 — Hotel -Punta- u Vodicama pogoden stonjkom bombo

14.46 — Srđana laterna na Jadini

21.23 — Topovnjada po izazu iz Šibenske luke srušila je po gradu svu municipalnu

Četvrtak, 19. 9. 1991.

08.55 — Avioni nad Šibenikom — oko 30 satela Bombardiranja Minerska

10.15 — 14.00 — Brojni naleti aviona i trajanja, bombardiranja

14.35 — Pohranični tenkovi na mostu

14.41, 14.58, 15.03, 15.15, 15.34 — Dojave o naletima aviona iz Pule i Bihaća

14.28, 18.00, 18.47 — Dojave naleti aviona iz grada Splita

18.30 — Detonacije oko -Poliplasta- i dalje dojave o naletima aviona

18.57 — Srđan avion kod nas Konj

19.08 — Nešto snage vrlo precizno gadaju neprijateljske tenkove i vozila

19.40 — Neprijatelji s mosta gade iz tenkova Manda i Mura

Petak, 20. 9. 1991.

Nod je bila obilježena dojavama o početnom detonacijama ratnim paljbinama i uporabi svjetlećih raket (sve ovo izvan grada). Potom slijede dojave o naletima aviona bez direktnih napada

08.20 — Počinje precizna paljba po neprijateljskim tenkovima na mostu

09.08 — Zaton se luka i crnjava

09.42 — Neprijatelji luka Vodice iz Gaćeleza (10 granata za 10 minuta)

10.15 — Avioni iz grada Primosten

10.16 — Neprijatelji s mosta luka Mura u Mihovici

10.19 — Avioni luku vodosprem -Most-

10.45 — 10.55 — Nekoliko dojave o kretajućim avionima prema Šibeniku ili u blizini Šibenika

10.59 — Iz haubice se luka prema Mandelinu i gradu pogoden -Špad-

12.45 — Na razinu luke vodosprem -Most- oštećeno nekoliko automobile, pretpostavlja se da ima ranjenih a možda i mrtvih

13.50 — Avioni u niskom letu prema mostu zabilježeno nekoliko detonacija

13.59 — Avioni bombardiraju Jammjak

14.21 — Granate na Šibeniku i Jammjak

14.28 — Tenk s mosta luka Crniča i Mihovica

14.31 — Teška artillerijska oruđa luku iz Gaćeleza po Šibeniku

14.35 — Avioni mitraliraju Šibenik

14.50 — Avioni luku po pogoru -Etek- trojnjenosa - i na Jammjak

15.50 — Neprijatelju na mostu došlo početanje od 6 tenkova (u tom trenutku ih je bilo ukupno 12)

17.43 — Avioni nad Šibenkom — preduži prema Zadru

18.04 — 18.27 — Više granata iz topova i haubica pogodilo središte grada

18.05 — Srđan avion nad Željezom

22.00 — Haubice iz Gaćeleza luku Šibenik

22.08 — Šibenik gadaju sa zatonske i Šibenčke ceste

Subota, 21. 9. 1991.

04.45 — Iz grada Gaćeleza luku haubica Marda i Mura

08.05 — Pogoden središte grada (Počela Željezo postaje)

07.02 — Avioni iz grada Mostara prema Šibeniku

07.18 — Bombardiraju Željezo

07.23 — Bombardiraju Šibenik

08.45 — Luku Šibenik haubicama iz Gaćeleza

09.31 — Šibenik luku iz grada Zalora

— pogoden repator na Tanaji Šibenik luku i od 09.39 i 10.20

10.51 — Avioni iz grada Mostara i Željezo

12.48 — Zabranjuje se konštančno voda u zapadnom dijelu općine

13.34 — 18.30 — Avioni srušili u zatočnom prostoru Šibenske općine

22.00 — Poludruga se dojavu o velikom plamenu i gustom dimu s područja Željezo niko ne postaje

Nedjelja, 22. 9. 1991.

06.11 — Iz grada Gaćeleza prema Bilječama Šibeniku luku se iz leškog artiljerijskog oruđa

11.03 — Avioni prema Šibeniku i grada Mostara Šibenik i s mora

11.16 — Bombardirano groblje sv. Ante

15.50 — Avioni iz grada Zadra prepljataju Šibenik vrlo visoko. Do kraja dana jedna nekoliko dojave o detonacijama načinjenim tenkova aviona i svjetlećih raket

Ponedjeljak, 23. 9. 1991.

03.15 — Provjereno — situacija pod kontrolom

11.27 — Općinski centar za obavještavanje uz konzultaciju s Općinskim knjazem Šibenkom, daje znak srušnom za prestanak zračne opasnosti

13.59 — Pogoden terminal -Luka- Šibeniku

14.21 — Granate na Šibeniku i Jammjak

14.28 — Tenk s mosta luka Crniča i Mihovica

14.31 — Teška artillerijska oruđa luku iz Gaćeleza po Šibeniku

V.d. odgovornog urednika:
ZDRAVKO KEDŽO

Urednici redakcijski kolegiji: Jasna Petrić, Živana Podrug, Mirko Šekulić, Diana Ferić, Jelena Erceg, Ojana Šoko, Branislav Perić, fotoreporter Viljan

ništvo 25-295, propaganda
25-606, režije 23-222.

Pretplate na list za SFRJ za tri mjeseca 130, za pola godine 260 i za godinu 520 dinara. Za inozemstvo dvostruko — 210-
rečun 34800-803-876 kod SOK

zlicku kulturu SR Hrvatske, broj
2829/1-1978. Šibenski list je
loboden je osnovnog poreza na
promet.

TISAK: -Slobodna Dalmacija-
Informativne djelatnosti, p.o.
Spu.

OGLASI: 1 cm/1 stranica 50 din-

OSNIVAČ:
Općinska skupština Šibenik

IZDAVAČ: Novinsko Izdavačko i radio-dizajnarska organizacija In-

INFORMATIVNI

Policak je već je podabao od makeda kada smo u četvrtak uvečer u prostorijama Općinskog branog štaba započeli razgovor sa njegovim ratnim zapovjednikom gospodinom Davorom Škugorom.

SL: U samom uvodu mogli biste da s nekoliko riječi osvrnuti na onih nemih sedam dana krvlja je trajala bitka za Šibenik.

Neprijateljski prsten oko grada

ŠKUGOR: Kada su 16. o m. četničke snage udružene s jugoslovenskom prekršćano palučaružile grad s namjerom da ga pokore i na taj način izdruži ovo naše ljepe Jadranske more, zavjerovali su hrvatski uzvratnički oružani bataljoni da će se ovo već davnio planirati. Oni su se za ovo već odjavno spremali. Međutim, mi smo na vjernome prezreli njihovu takтиku i nadim na koju želje ostvariti naznačene ciljeve imali su na raspoređenju jedinica u vojarnama i veličine strane grada doveli su jake tenkovske i pješadijske snage sa zapadne strane grada rečunali su s ogromnom podrškom s mora i uz sve to končali su se i avijacijom. Planirali su zatvoriti prsten oko Šibenika i na taj način ga uništiti, ne birajući ciljeve. Osim nevinog civilnog stanovništva mislim da ne bi streljili ni svoja jedinice koje bi eventualno ušle u grad.

SL: Neprijatelji, potekalo je više rečenica s tim da je Šibenik spremen za obranu.

ŠKUGOR: Ne, nisu mi sanjali da im spremamo jer su vjerojatno vršili prečiju na osnovi naših snaga koje su operirale u skradinskom zaledu.

SL: Znači li to da je način ratovanja u skradinskom zaledu bio taktički razređen.

ŠKUGOR: Ne znam da li je bio taktički razređen, ali pokazalo se da smo postupili mudro predstavljajući se sa povijesnim vlastitim. Uz to, u ono vrijeme naše snage nisu bile dovoljno pripremljene za velike ofenzivne akcije i željeli smo se zaštititi za ovu najodlučniju bitku. Znali smo da će oni napasti Šibenik s namjerom kako sam već i rekao da ga uništite pokora, osvojite i proglašite svojim lanternjem.

SL: Da, pukovnik kninskih korpusa Ratko Mladić, koji je zapovjedao napadima na grad sa Šibenskog mosta u jednom trenutku je isjavio kako će -posred Šibenika zavijorditi jugoslovenska trobojka i odmah da nje srpske.

ŠKUGOR: Pukovnik Mladić nije Hrvat, ne poznaje niti je mogao poigrati mentalitet stanovništva koje živi na području Šibenske općine. Da poznaje naš mentalitet sigurno ne bi tako nesto izjavio. On ima želju stvari neku drugu zastavu, vjerojatno bi to bila ona s Četnici -C-, ali to se može dogoditi samo u sati u našem bezbilju. Ovaj narod može dugo trajati. Činjenica je da je u vrijeme najtežih napada u tom našem narodu pravila hrvatska krv, želja za slobodom i latinska ljubav prema Domovini. U najtežim momentima to je bila naše najveće snage. Da je pukovnik Mladić to znao nikad ne bi istovo što izjavio.

Primljenili smo varijantu B

SL: Kako se dogodilo da oblikovali okupatorske vojske gotova na smrtno prodru do Šibenskog mosta?

ŠKUGOR: Paralelno, mi smo čitavoj vrijeme pratili krećenje naših vojski oklopne jedinice prečne pješadijskim snagama. Znali smo tenkovske prehodne pravce kuda mogu proći. Činjenica je da su stvarna brza došta do mosta i zloga smo most posebno preprečili u smislu zaprečavanja i miniranja zapreke. Moja je ideja bila da ih poslušamo puno bliže gradu, da ih tu zatvorimo puno unutrašnje. Ni oni vjerojatno nisu očekivali da će tako brzo doći do mosta. Postop nesto što se zove ratna erada a ona je promjajniva. Ako se čovjek igrajući na nju oslanja nemirnoću gubi. Mi smo igrali na kartu mudrosti i lukavstva koju nismo učili iz knjige niti se to moglo učiti na visokim vojnim akademijama koju je pretpostavljaju završio i pukovnik Mladić i general Nikanović isto te iste akademije. Tako da

DAVOR ŠKUGOR, RATNI ZAPOVJEDNIK OPĆINSKOG KRIZNOG ŠTABA

HRVATSKA TOPOVSKA SIMFONIJA

...Jedan dio hrvatskih snaga nije izvršio svoj dio zadatka. To se odnosi na naše snage iznad Zatona koje su trebale neprijatelja zatvoriti u obruč. Tu bili potpuno odsjekli od njihove pješadije, a tenk bez pješadije je komad željeza koji se da vrlo brzo i elegantno uništiti. Kad smo shvatili da to nije napravljen primjereni smo varijantu B po kojoj smo dio snaga morali povući sa samog mosta, prepustiti im taj dio mosta i teškom artiljerijskom vatrom jednostavno ih otjerati s tog područja...

Jentu B- po kojoj smo dio snaga morali povući sa samog mosta, prepustiti im taj dio mosta i teškom artiljerijskom vatrom jednostavno ih otjerati s tog područja što smo i napravili.

Žirje i Žečevo — ključevi obrane grada

SL: Veliki dio -posla- na mostu napravila je i hrvatska obalna artiljerijska baterija na Žirju.

ŠKUGOR: Žirje je jedan od -klju-

SL: Tenkovi na mostu i vojna četnička pješadija u mostu i reljefu dužog su odolijevali napadima.

ŠKUGOR: Nama je trebalo svega 48 sati da usvimo pregrubo preuzimanje artiljerijskog oružja, da jedan do četvrtine rezervista ZNG i Policijske uprave do danu obudimo za rukovanje složenijim guslavima oružja. Kad smo to napravili brenut smo u ofenzivnu akciju. Rezultat znate.

SL: U dva nevjera vjerojatne oblopljaci izvještaji su bile zastava, keo, predell biće. U trenutku kada su hrvatske pješadijske snage brenule preko mosta na njih je otvorena vatrica.

ŠKUGOR: Da, to je istina. Međutim, to nije niti nova jer oni ne počinjavaju niti jednu jedinicu stavku iz međunarodnog ratnog prava.

SL: Povlačili se s mosta neprijatelje su snage potukile sve što su stigli potukiti, sve uništene tenkove, svoje ranjene i mrtve, nate nate voštine, a pretpostavlja se da su odnijeli i ljudi poginuli. Marinela Kardum je jednog od velenjih pripadnika jedinice za specijalne namjene MUP-a.

ŠKUGOR: Tako je, oni su to napravili kako novinar i animateli ne bi objavili tu svemoćnu sliku naprednjeg poraza kojeg su doživjeli na dalmatinskom području. Međutim, mi znamo koliko smo ih uništili.

SL: Koliko?

ŠKUGOR: Utvrdjujući tenkove, transportere, mehanizaciju i tešku vozila mislim da se radi o 25 ljudi uništene u redstavu.

Nećemo više voditi obrambeni rat

SL: Naša snažna ofenziva u koju su lada brenule hrvatske snage neprijatelju su -zahvaljujući- primjenu potonuli samo do područja Čiste Male. gdje se i sada nalaze.

ŠKUGOR: Jedan manji dio neprijateljskih snaga stacioniran je u Čistoj Maloj, i kada bi nam bilo omogućeno od strane vratnivštva, vjerujem da bi to bio posao od pola sata. -Očistili bismo Čistu Malu i sve osoblja mještua na području Šibenske općine. Da nije potpisani sporazum o apsolutnom prekidu vatrenog neprijateljske bi snage bila dalekoiza Bratčkovaca. Možda bi sve naših snaga s ovog područja bila sabilte u sam Knin. Tekva smo planova imali, sve je bilo rezirano do u detalje. Naše bi ih teška artiljerija natjerala

Da nije potpisani sporazum o apsolutnom prekidu neprijateljske bi snage bille dalekoiza Bratčkovaca. Možda bi sve njihove snage s ovog područja bila sabilte u sam Knin. Tekva smo planova imali, sve je bilo rezirano do u detalje. Naše bi ih teška artiljerija natjerala

ga postujemo. U sporazumu slijedi da se ne dozvoljava nikakvo krećenje osim vozila za opskrbljivanje jedinica načinom sanitetskim materijalom.

SL: Vojna teroristička snaga na ovom našem području -velino- krče primjera. Prebačnut (25. 08.) su se svojih uporišta u Pozderine minobacatelima borbom 82 mm tubi po položajima hrvatskih snaga u Veltovoj Glini.

ŠKUGOR: Nisu samo prekršćeno prekršćeno primjera. U ulozet (24. 08.) dvoje su minobacatelje mire ispaliti na područje Mjesne zajednice Manduline. Jedan dječak je poginuo a četvrtu ljudi je ranjeno. Jugo soldatska ne postoji u kategoriji sporazuma za njih nista nije svelo, i to što je dogovoren, po njima kao da nije. Međutim, oni znaju da čemo ukoliko pokušaju nešto ozbiljnije uzvratiti istom mjerom. S tim razlikom što viga nećemo voditi obrambeni rat u taktičkom smislu dokle pozicionirati. Ako nas izazovu i stvarno napadnu neće položiti brenut čemo u ofenzivu i nećemo stati dok cijelo ovo područje ne oslobodimo od vojno-potresničkih snaga.

Ne mogu napasti s mora

SL: Mislite li da je u pojedinim tračnicima obrambena politika na bojištu izazvalo vrhovničko hrvatsko re-sultiralo gubitkom hrvatskog teritorija?

RATNA PRIČA OD KIEVA DO KRUŠEVA

NAUČIT ĆU IH KAKO SE NE MRZI

Tijelom
protiv
četnika —
neće
proći

Trebalo je ne punih osam dana da se vrijeđamo sa dašnje i blisko prošlo naučimo dijeliti na vrijeme prije i poslije rata. Žestoki napad neprijatelja koji nije bio sredstva ni načine da sruši tisućljetni Krešimirov grad, naučio je vrlo okutno toj podjeli i generacije rođene pedesetih i kasnije... No dok je rat za Šibenik bio još samo slika i riječ, a dani kasnog ljeta protjecali u uvjerenju da se "to ipak neće dogoditi baš nama, tek nekoliko desetaka kilometara dalje, prema unutrašnjosti, rat je već uveliko pokazao sav užas svoje besmislenosti. Tekstovi koje objavljujemo na ovoj i idućoj stranici nastajali su u vrijeđem dok su Šibenčani uz prvu jutarnju kavu još imali vremena, mira i mogućnosti razgovarati o ratu koji se dogada tamo negdje. Danas znamo da je to "tamo negdje" bilo zapravo ovde..."

Premalo ih je preslabi su — riječi kojima bi trebalo reći i opisati sve — strah hrabrosti bezumje, prikosači ljubav i mržnju, sve što je mrek složina i požar rata neplavo na pragova tih hruša još do jučer nepoznatih bezimanih se u Dalmatinske zagore Linija života i smrtnice i zla topovna je uzorana ljudim bržem od Kruševa do Kjave. Krenuli udžbini znaci proti dijelom hrvatskog književnog puta i bili svjedokom kako ljudi lamo kašnik gorenjem rata.

Južna hrvatska fronta slobodna je niskog izdanja od tisuću lica rata, grubih kontrazraza, apsura i nevjerojatne palete ljudskih sudbina, kavku može shvatiti samo znan, poželjeni jedan apokatastrof — rat i teško je sve to sagledati još teže opsat!

Bilo je potrebno da topovske granate ispušteni čini most da bi se shvatilo koliko nam je važan taj elegantni, maleni luku zared pravilje Kruševa i Maslenice boli zbog poraza i gubitka važnih položaja na nekim uzvišenjima i planinskim grebenima koji su do prije nekoliko dana bili tak orijentirani na putu prema moru. Zadarske vedelete obavljene su četvrtim ježenama rastreljača zaognute vođenice u pijestolu, a lica ljudi pod koprom su sljaha — nevjerojatno! Do Kruševa se ne može. Po stupu crnog dina, pogledi ljudi moguće je odrediti gdje se nalazi.

Ne može se ni u Benkovac, gradić iz kojega već dugo ne pristupi nikakve vještosti. Prezračni cesti i pusta polja Vinograds koje nema tko obriši. Potrebno je proći Štenkovac da bi se shvatilo što je rat u Dalmatinacu Zagori, i koliko je suron. Već u Vukšiću, a Vukšić kao i svako zagorsko selo ima gvoznički rat koji nije sličan ratu u susjednom dvonatu. Selo je teško stradalo. Topovima i minobacačima luku ga s in strane — 12 pravca planinskog grebena Alligat's kula — i 12 susjednih sela Kožlovca, Kolonne s kojima su Vukšićani stoljećima živjeli u miru i slobzi. Prema sjeveru su Bulići, stolna mala nevidljivih poseda minobacača, tog ubojstva oruđa koje je postalo simbolom velike, malog prijavnog rata protiv Hrvatske, a još manje da je tu Ledeni Ostrovčić. Treba prići blizu da bi se razbila iluzija o primornom miru i idućoj, rujanskoj sličnosti pruža izdaleka. Kuće pogodene granatama, crkva srušena krovom

puste strme ulice posula sivim šrepnalima pisak na i silni prasak, ne jači od novoga dijelja polarda, podmuglog snaiperškog metka dječeg mraza — dum-dum. Više prema sjeverozapadu Gornji su i Donji Lapun. Selu u kojemu su tankovi imali rezervni par. Kuće opještane i spađere, razorenog eksplozivom i zgadljiva gusjenicama. A samo nekoliko kilometara sjeveroistočno — mir. Ljudi rade u pojima djece se igraju na ulici, penzioneri sjede pred krčmom, a muškarci poslje rada u hladnovi uz bevernu i hladno pivu bacaju balote. Krikovič Čigla Mala i Čista Velika čine ne nestručnu oazu mira. Srbici i Hrvati su se dogovorili da neće ratovati. Za sada i nisu ratovali, ali im je ići nadohvat ruke jer već na susjednom brežuljku način se napuštanje sela Ždraljan sred kojega vjor jugosavanska žestava, a od nje pa do Kruševe se teške suruve zlata svinj raspodjeljuju sredstvima. Tu na uskom prostoru kojemu je teško dobiti skratku vještost ratne je mafija, a zbacuje statinu loma eksplozivom i proizvaja isto lakin zla.

Središte svih zbiljavanja je selo Bratiškovo. Selo naseljeno isključivo pučanstvom srpske narodnosti. Žasgurno nezbogatije selo u Zagori. Tu su se još počeli uvođiti na prevaru ugnjezdili miliciji, tekočine — SAO krajine — i od teda na području divlje općine Škrad, brdo brskajući Škrad i za desetjem sjeverozapadnom dijelu općine Šibenik nema mira. Bratiškovi generali zidaju Laškoveći vojnici federalne armije po mazu čelniciima prestiglim iz Srbije pješčakati kuće u Ičevu, Banda, Lovin u traktorskim prikolicama i kamionima, sve što se može ponijeti — televizore, stoljećne namještaj, odvodni slotki, prazni konobci i onda preostalo. Mještani Laškovicice protjerani minama i tenkovima bježe u planine. Stvaraju se na Promini, a stare i nemocne sklanjavaju u pećine ponad Krke. Tragični i spuštači čekaju vojsku koja je zamjesila cijelu lučnu poglavu. U obližnjem Rupama prazna kuće, tišina i luga. Tko krene u selo ne bi se spasio nešto imovine pozdravljen je mitralješkim refleksom s brda Obišnjak ili minom iz Bratiškovača. Selom lumareme gladište životinja. Oveči jedu grožđe ne bi se ugasile žed, gladni magarcii jedu uginule kokoske, svinje zarobljene u paljama prazdiru se medusobno. Po padinama Obišnjaka bijeli se janjedi ubijaju je snaj-

peristi za zabavu. Selom vlađa nepodnošljivi smrad. U zamrzivačima koji danima ne rade jer nema struju pokvarile su se tona mesa. Običajno su ih milijarde muha lako da su potpuno crne, iz njih se cijeli kušnja žalatina i zagadlje kučne guslerne — ed ne znaće piće voda u tom kraju. Kuće razorenih brojne Postale smrđavane granatama. Mjesecima i godinama stan leško ranjeni minama i granatama.

A samo dva kilometra niz novom astičnom cestom dugom 40 godina, koliko su je čekali i preživjivali, stoji se da Kalvarija — mjesto kojim čine sela Dubravice — Venča, Grava — Kula Pešković. Nepristupaču su na putu do Štradića, Šibenika, prva i posljednja dana obrane. Tu medu kuštanju po poprevinogradima i masinicom traju ogartene bitke. S jedne strane mrdnja gomile crudjeg raspršenog rata, tehnologije, a druga strana gole hrabrosti i prikosa, a ratuje se doslovno s tim sredstvima. Dubravice su minar, gadeći topovima raketa iz zrakoplova razberi, paliti. Na lo selo i progadnati hrvatskih Zbora narodne garde u njemu i oko njega iz Bratiškovača Travnica. Pomoćenje je nekoliko tisuća mina i granata, nepristupač je najmanje stade ovaca i negativna magarica u mitsku polje, zapano stolice hrvatskih borbenih guma. I nije postigao nista. U odaju na krečnici u raspad ljudstvom i nobacima gada povijesnu jezgru. Šaredna svetinja Gospe Fatimiske industrijska objekti, crpišta pitke vode čuvani građevinski fenomen Škradinski buki i starište Nacionalnog parka — Krka — te desetak okolnih mitskih sela pa i predgrađe Šibenika. Ohrabreni trakčkom svjatila već slučeno pobjeda hrvatski gardisti na tom nevelikom ali krvavom razbojstvu nisu ustuknuli. Naprotiv, uvrzili su vatru i naširali naprijedala da zatrali — premire.

Preko Krke prema Šibeniku dok su ugašiće zagubljene detonacijama 2400 metara od fronte kavene pored cesta. Gardisti — crni Dju kavu piva Žene i djece proganjaju, a ratom zatvorenim područjima natovaren zvezdoljub, ma idu prema Šibeniku. Iz suprotnog smjera autobusni voz prema Drnišu redite Šibenskih tvornica kućama. Gardisti u prelazu ne mogu podići ruku i pokazuju — V, pragu Svetoboru povorku ide uz buku automa-

biliških siren. Mimo prazni kamion a nasmijanim mjadim vojnici na čijim su kapama pelotrate 2400 metara od fronte na kojima se strada i gine. Rat s kautu lica. Od log svetlosti poređ cesta u Tromili nadaleko od Šibenika pa sve do Vukča i Kjave — ratujemo crveni Kjavo. Vrba duga su latica na zemlji, zeleni zimi. Da nju se ne može obvezati u svome raspolaganju informacija da buduši uazak u Kjavo srušena osam — želim da u mjestu Šegu na granici općina Šibenik i Kranj voda se lilo zna koji god redi pregovor o pretku vatre koji neće pojedini duže od nekoliko sati. Mađari i manja Dali Šibenski općinski članici predstavljaju dalmatinskih kraljevih stabe. Intomski — odlican za vezu sroštak naroda SAO krajine — i dalmatinskih korpusa jugoslovenske armije pregovaranju hrvatske gardiste s grbom na kapu i mudi kapelan s pelotrom na krku. Idu nude se cigaretna a umjesto o nogometu, mjeđu Šekovićima i Zbrojovcima, koje će već sutra možda upotrijebiti jedan protiv drugoga. Znaju se po meni i sudeću se učinku na resniku uz pozdrav. — Bog vidimo se!

I kažu s pravom ljudi s kriba — niked god rata nije bilo. Ni Mletci ni Napoleon ni Njemičani nisu voleli zla i razaranja podnijeli. Pitaju se mali još trčati nade da će se tu mesto neštinjama bude u Škrlju u miru i slobodi?

● Hrđe i mra — rekla nem je stanicu Zora Vukšić koju smo sretli kako na faktovima i koljernima puza jerugom krušiće se od snajpera, pokušavajući se probiti do kuće u Lišanima, ne bi li vodjala da i je još cijelo i treba i možda završiti generalom probijenim dekušu ne umri strop i parkele — premire.

— Ne znam što je taj što buča — kaže baka Zora — Ne znam što će mi moći i voljeti zaštiti mi ga je i oduzeo. Ne znam ni jesam i mi slogod stvarna makar, slijedimo svi sve mu pršljam i ova kružna kružna i ova moja starčka suza. Neka dode na prst i vino. Podijeliću kruh s njim, samo neka mi dozvoli da ga naučim kako se ne mrzi.

Blanko FERIĆ

Dio
opreme
galerijskog
srpskog
naroda u
Pavasovićima

Na
potrošnju

PORAZ NADMOĆ

J užna hrvatska fronta u skradinskoj zagori od teško razumljivog poprišta pojedinačnih izoliranih sukoba pretvorila se u kravato bojište na kojem su hrvatski gardisti i policajci izvajavali važnu pobedu golenim hrabrošću!

Nakon čitavog niza pregovora o prekidu vatre, uspostavlja primirje i povratku stanovništva na napuštena ognjišta tokom kojih su predstavnici kninskog korpusa JA i prevaranti iz Knina koji su se predstavljali kao »oficiri za vezu srpskog naroda SAO krajine« inzistirali samo na povratku pucanjske narodnosti i bezuvjetnoj predaji jedinica ZNG neprijatelju je krenuo u ofenzivu koja bi se razmjerima, koliciom upotrebiljenog oružja i veličinom taktičke zamisli, da je vodena prije pola stoljeća, mogla ubrojiti među većnija zbitanja drugog svjetskog rata! Po okruglosnosti, bezobzirnosti i zločinima, međutim, nema joj ravne u analima svjetske povijesti ratova nja.

Napad okupacijske jugoarmije Četnika i terorista u uniformama milicije izv. SAO krajine počeo je 11. rujna u 9:15 sati i više je sličilo na elementarnu nepogodu biblijskog ugodaja nego na ratni sukob. Ofenziva neprijatelja trajala je bez prekida ravno 150 sati! Tokom tog vremena iz pravca Bratiškovaca, tog četničkog uporišta kojim ceruje Milan Martić još od početka svibnja te zaseoka Gorice, Pamučari i Travice na položaje ZNG u selima Dubravice — Velika Glava — Kula Paković ispaljeno je više od 2000 minobacačkih projektila topovskih granata i razornih raket! Sve što se može gađano je teškim mitralijezima i snajperima, a upotrebljani su čak i muzejski primjerici 30 mm limalarski topova — protukolaca — koji su bili zastarjeli već početkom drugog svjetskog rata!

Kada sva to nije dalo očekivane rezultate vojnici okupacijske armije stali su natjerivati stada ovaca u minski polje, počeli su paliti šume da bi konačno u napad krenuli tenkovima!

Ništa im to nije pomoglo. Jedinice Zbora narodne garde i hrvatske policije pokazali su besprimjernu hrabrost ravnu jedino branicomima Vukovara. Svaki pokušaj juriša neprijateljske pješadije pretvarali su u bijeg, tako naoružani tek lekim automatskim puškama i s nešto tek pristiglog težeg na oružjanje uspjeli su uništiti dva tenka i potpuno osuđiti sve planove neprijatelja. Kad su se eksplozije stileše, kad se razraslo dim paljivine Dubravice, Velika Glava i Kula Paković pokazali su sve strahote razaranja, a linija obrane stajala je još uvijek na svom mjestu. Taktički pomaci od nekoliko desetaka metara neprijatelju ili nazad ne mogu se smatrati ni povlačenjem ni gubitkom položaja.

Bitka kod Dubravica od 11. do 13. rujna povijesna je prekretnica zbitnja na južnoj hrvatskoj fronti. Tu je ZNG pokazao da je u stanju oduprijeti se i neuporedivo snažnijem neprijatelju. Prvi put je uspješno i neočekivano žestoko vatru uzvraćena, a što je najvažnije onemogućano je zatvaranje »ključa« — oko Zadra, Biograda na moru i Ravnih kotara. Naime bitka kod Dubravica dio je širog taktičkog zahvata okupacijske armije i vodena je u isto vrijeme kada i bitka kod Maslenice odnosno Masleničkog mosta. Osvajanjem Masleničkog mosta i planiranim probojem do Skradina uz očekivano i najavljeno, »sadejstvo« sa snagama Jugoslovenske ratne mornarice, Zadar bi se našao opkoljen i potpuno izoliran. Zahvaljujući herojskoj obrani vjerojatno je za duže vrijeme osuđen direktni napad na tu važnu hrvatsku luku, a spušteno su i elementarna veza Dalmacije s kontinentalnim dijelom Hrvatske. Što se već početkom ovog tjedna, kada je započela blokada vojarni, pokazalo sudbinski važnim.

U bici na liniji fronte Dubravica — Velika Glava — Kula Paković, na odar domovi-

Tehnički nadmoćne trupe okupacijske armije i četnika nisu ni nakon 150 sati neprekidne topničke, minobacačke i raketne paljbe uspjele probiti liniju obrane Zbora narodne garde i hrvatske policije u skradinskoj zagori

Razoren kuća u Rupama

Cine došli do oružja bilo da se radi o rezervistima Garda ili MUP-a koji su se trenutno povukli svojim kućama. Vjerojatno u želji da pomognu dučali su se svajih prazora i tu smo morali poduzeti neke mјere kako bi se to zaustavilo.

SL: Sto biste vi poručili gradu, nimo Šibeniku nakon sedam dana provedenih u obilježljivima?

VUKOŠIĆ: Znam da nije bilo lako sve to izdržati, ali na taj je način i nama bilo omogućeno nesmetano djelovanje. Htio bih se zahvaliti ljudima na disciplini jer zaista s 10 strane nismo imali problema. Što se tiče primjera, ne vjerujem da će potrajati. Naši su ga neprijatelji već prehrabili i vjerojatno će ponovo počušati pa savjetujem građanima Šibenika da budu oprezni. Moramo shvatiti da je rat i da se moramo ratno ponašati.

SL: Sto vi osobno mislite o poljskom sporazumu o spoznatum prekidu vatre? Kako dugo može funkcionirati?

NIKOLA VUKOŠIĆ, NAČELNIK POLICIJSKE UPRAVE ŠIBENIK

ONI SU GUBITNICI

SL: Da li ste očekivali da će neprijatelj ovakvo naglo udariti na Šibeniku?

VUKOŠIĆ: U rat nismo ušli po planu. Očekivali smo ovakve napade, ali smo mislili da će uslijediti nakon nekoliko dana. Ali, kako smo se za ova pripremali cijelu godinu sve je dobro ispolio. Zadovoljni smo dosadašnjim tijekom akcije. Neprijatelj je polisanut do Čista Meja, tako su naši planovi bili da ih udaljimo do područja odstale ne bi mogli luti Šibenik. Ali, ovo primjera uvjelovalo je da se zaustavimo.

SL: Dakle, još uvijek postoji mogućnost kognacnog napada na Šibenik?

VUKOŠIĆ: Postoji mogućnost da se s kopna napadne lude Šibenik, ali ukoliko se to dogodi, ukoliko oni prvi napadnu, obavijemo čemo dio posla koji smo planirali. U tomu nas nitko više neće sprečiti. Što se tiče napada s mora velike opasnosti nema. Tu smo se dobro osigurali. Osigurali smo i dobar dio zraka i u našim ranijim planovima vodili smo računa da ne izazovemo vrage dok se zrak ne osigura. Sad smo u prilici da se i na tom polju s njima nosimo.

SL: Sve kasarne u Šibeniku još uvjek nisu pod kontrolom hrvatskih snaga.

VUKOŠIĆ: Ostale su nam dvije kasarne - Rade Končar- i -Ante Jurić-, međutim, upravo zbog velikog broja djece koja se tamo nalaze i stradanja koja bi oni pretrpjeli mi te objekte za sada držimo u okruženju. Vjerujem da će se situacija u tim kasarnama ubrzo nještit, da će se oni predati i napustiti te prostorije. Prama našim informacijama manji broj oficira prisiljava vojnike da ostanu u kasarnama. Oni su zasigurno u kontaktu s Kadrijevićem. Adžićem i svima onima koji su doveli do svega ovoga. Mnogi od vojnike bi pobjegli da nisu okruženi mnakim pojmljima i militskim grijezdama. Teško se u takvim okolnostima odlučiti na bilo šta.

SL: Kako je sigurnosna situacija u gradu? Što je u poticanju bilo?

VUKOŠIĆ: Kada je riječ o položajima više se panici nego što bi trebalo. Činjenica je da imamo dva tri ranjena civila za koje se tvrdi da su ih ranili i neprijatelji. Ali mi ipak nemamo mnih ljudi nemamo ni jednog uhapšenog ili ubijenog snajperista. Znate kako to ide, kad priča kreće teško je zaustaviti. Veća opasnost prijeli od neodgovornih ljudi koji su na odredene na-

projektile koji su padali po Šibeniku. Htio bih izraziti divljenje našim graditeljima i policijskim kojima su izvještavali našestvu bitku u povijesti Šibenika. Mislim da se nisam niti osećao neprijatelj nadvio na ovaj lipanj Krešimirov grad kao ovih zadnjih dana. Izrezao bih ovom prilikom i sučut obiteljima poginulih. Mislim da će njihova žrtva pridonići našoj končnoj pobedi i slobodi. Slobodi kao jednom idealu koj je vredniji od svog blaga na svijetu. S jedna strana čuću mi je vrlo radeno. S ponoćom ističem da je Šibenik napravio prekratnicu u istovanju u južnoj Hrvatskoj i na taj način smo se svratili uz grad Vukovar, pa i mi seba na nobi način možemo obilježiti gradom herojom. S druge strane duće mi je bolna zbg toga što je grad došao postradati. gospodarstvo, ekstenzionalni fond, a najviši kulturni spomenici i objekti na kojima smo posebno ponosni, nato katedrale, renesansna Viljećnica, Hrvatska narodna knjižnica i Muzej. No, nadam se da će tu biti, kao i ostali Šibencani preboleli. Ispit je upoznat s vandalskom koj je jugočedaste izvršila i nadam se da će nam pomoći da te objekte obnovimo i da izgledaju kao što su bili pretežno.

SL: Kakva je sigurnosna situacija u gradu? Što je u poticanju bilo?

VUKOŠIĆ: Kada je riječ o položajima više se panici nego što bi trebalo. Činjenica je da imamo dva tri ranjena civila za koje se tvrdi da su ih ranili i neprijatelji. Ali mi ipak nemamo mnih ljudi nemamo ni jednog uhapšenog ili ubijenog snajperista. Znate kako to ide, kad priča kreće teško je zaustaviti. Veća opasnost prijeli od neodgovornih ljudi koji su na odredene na-

MIROSLAV ALIĆ, ZAPOVJEĐENIK OBALSKE ARTILJERIJSKE BATERIJE ŽIRJE

JOŠ ĆE TREBATI RADITI

ALIĆ: Sve je u redu, meni je osobno draga da je došlo do primjera. Nije dobro kad ljudi gine, ali ako bude trebalo raditi češmo ponovo i siguran sam i da bude dobro kao što smo to napravili i u ovoj prvoj biće. Malo sam i raznen dan koliko je to sve sluga dobro isto. Kroz moje školovanje kao amfiteata, nihad nisam pucao na ovakvo velikom daljinama. Sve što smo radili, radili smo na daljinama od 6 do 10 kilometara. Nisam oče kvao da čemo postići ovakve rezultate na galove mrežnih malim daljinama. Ne znam koliko smo napravili na drugoj strani 18-19 kilometara daleko od nas, kada smo pravili zaprečne valje i kada smo dječkovali po bro-

dovima u Šibenskoj luci. Ovo što smo mi održala jedan helikopter, sigurno smo oborili i jedan brod četvrti, a možda i potopljen. To je brod koji je u Šibeniku bio u prevcu Vlas. Ovdje na otoku pale su i dva aviona, pet su u more, pilot koliko znaju, su pronađeni. Uglavnom više in nema i više nam oni neda smetati.

SL: Neko vrijeme nije se znalo da je Žirje napravio.

ALIĆ: Mere si edru ned mogu i pozvali na jedno mjesto gdje sam nešao određene ljudi kojima sam i ranije poznao. Reklamirali su mi zadatci koji trebamo ispuniti. Da budem iskren, malo sam bio skeptič da čemo

mi sva lo uspjeli: međutim, kako su se stvar počela odvijati, što je sva bolje i bolje, postaje da se svi mi smo bili na bateriji potpuno spremni za obvezujuće valje. Previše smo napali, kada je bio u našem dočeku uvestio je komandu da su ne njege putem njegovim znacima znanstvenja je bilo stopostotno.

SL: Milice II da će ovo primjera pob.

ALIĆ: Je bilo od svega suda Žirje da je ovo bio i da Hrvatska pogleda svega što se dogodilo bude slobodna država, da ostavimo svoj cilj, međutim, skupštu uvesti i da daju sva ovo što se ovo nas događa nam učinku osjećaj da nismo napravili sve i da će još trebali raditi.

SL: Ne može se reći da je Žirje - potonuo na moru, ne boji se - pada - neke druge borbene.

ALIĆ: Čujte, ovdje na Žirju je bio jedan fenomenalan čovjek kojeg je pozajmio već dvanaest godina i mislim da je on načinio dobro učinak od nas svih.

SL: Željko Baltić.

ALIĆ: Željko Baltić, koj je napravio napredak da se predu ovo upoznje i koga je trebalo izabrati, tako sam ga komandir baterije raspavio isto isto način, kada Željko Baltić i ja ne radimo sada puni put radili smo nešto nekoliko puta zajedno i ja sam od njega očekivao sve najbolje. Kada smo govorili o ovom zapošljavanju bataljona je mikrofon bio učinjen na nju bez njega. Mislim da je Željko Baltić za Žirje napravio više nego nekad Žirjanin kojeg je pozajmio.

ŽELJKO BALTIĆ, ZAMJENIK ZAPOVJEDNIKA OBALSKOJ ARTILLERIJSKE BATERIJE ŽIRJE

LJUDI ZNAJU, BRANE SVOJE

SL: Na svaku boku Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Osim dana bilo je poštano.

BALTIĆ: Bilo je poštano, ali moram Vam reći da nema niči kome bi se mogao opečati: morali suvi ljudi ovdje. Radi se o petnaestak aviona. Jeden govor - dolje, nije to sad ni vežno za tim tri helikoptera. O tankovima i transporterima teško je govoriti. Prilikom oni su povlačeći se s mosta povukli sobom sve što su našli. Sva što je bilo razbijeno, uništeno, čak su oduvukli i naši transporter koji je lada bio zapaljen kod vodospadnika na mostu, te nekoliko civilnih vozila.

BALTIĆ: Sigurno je da smo im naišli ogromna šteta. Ne znam otkud vam taj podatak o 22 uništene neprijateljske aviona, mi smo u glavnom islu na siguran broj. Radi se o petnaestak aviona. Jeden govor - dolje, nije to sad ni vežno za tim tri helikoptera. O tankovima i transporterima teško je govoriti. Prilikom oni su povlačeći se s mosta povukli sobom sve što su našli. Sva što je bilo razbijeno, uništено, čak su oduvukli i naši transporter koji je lada bio zapaljen kod vodospadnika na mostu, te nekoliko civilnih vozila.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Osim dana bilo je poštano.

BALTIĆ: Bilo je poštano, ali moram Vam reći da nema niči kome bi se mogao opečati: morali suvi ljudi ovdje. Radi se o petnaestak aviona. Jeden govor - dolje, nije to sad ni vežno za tim tri helikoptera. O tankovima i transporterima teško je govoriti. Prilikom oni su povlačeći se s mosta povukli sobom sve što su našli. Sva što je bilo razbijeno, uništeno, čak su oduvukli i naši transporter koji je lada bio zapaljen kod vodospadnika na mostu, te nekoliko civilnih vozila.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

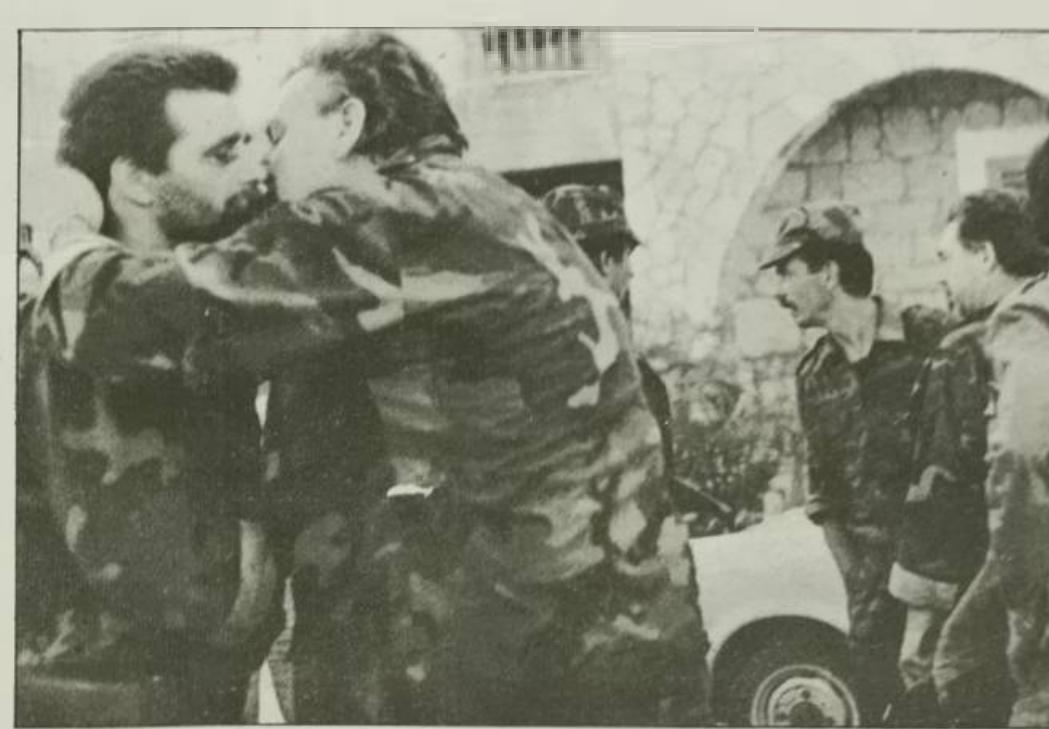
SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

BALTIĆ: Dobro mi je stala. Pohađam druga i s ponosom sam nositi i raditi i da su me budešno ne čuju.

SL: Željko Baltić, Vam je stavljanje uniforme, ali ova Vam dobro stoji.

Zeljko Ballić (u sredini) u razgovoru: "Ništa drugo i nisam mogao učiniti!"

Srdačan susret Marka Slavica i Kreša Škugora: "Preživjeli smo!"

PRIMIRJE I RAT NA ŽIRJU

Zoran Klaric sa "strijelom": "Kud ja okom, tu ona u avion!"

Uzemljopisno Šibenka Žirje je bilo tek otok staraca i poniknog ribara i kao mnogi Šibenički ladanjski bili u vikendicu ili na neku od brojnih ribolovnih pošte. Kao takvo izgleda da je najbolje - lukanice - a po svemu drugom mirena se duše može raditi da je općinskom sjedištu bilo neugodan ulaz napuštenog - starog - i nedovoljno iskorištenog otoka. U danima napada na Šibenik kada smo i sami osjetili na što su sve spremni služnici velikosrpske politike ovaj je otok na kojem je nekadašnja jugo-narodno-armijska obalna baterija topova od 90 milimetara trebala braniti ovaj dio Hrvatske - nekadašnje Jugoslavije od - venjakog - napredovaljajućeg s tim istim oružjem obrano Šibenik. Odnedavno prva hrvatska obalna baterija svojim je plotonima napravila pometnju među onima koji su ju postavili. Dosta toga oko Žirja, već slavnih topova ušlo je u legendu neki koji su slušali vojne veze (-Kenija-, -Benjica-, -Jugosav-) nisu se mogli suzdržati od smijeha. U svojoj zbuđenosti pod vatrom sa Žirja, zapovjednici nekadašnje vojske pomisili su da obrani Šibenika pomazu Talijani!

Gospodin oficir

Na svemu tome razgovaramo na brodu Lučke kapetana mrtvih i ispostava kojim smo minulog utorka iz Vodice krenuli ka Žirju. Vidno umoren, ali zadovoljan predsjednik općinskog Kriznog štaba Josip Jurac govori da baterija na otoku nezumnuju, ima lavovski udio u sedmodnevnom ratu, ali da se bez - lavljih seudeća - i MUP-a i Garda ne bi moglo tek tako dobiti bitku. Zadovoljan je i načelnik Policijske uprave Nikola Vuković čovjek među ostalim, poznat po iznimnoj energiji i bez traga umora na licu. Smije se. Njegov pomoćnik Goran Grgurić rodjen Žirjanac ponosan bio je na njegov otok i demeo da bisimo posjetili proslavljene logoriste. Svi su u šarenim maskičnim uniformama osim novinara - Davorka Blažević iz -Dalmacije- i Linde Milice Mirke Sekulić i mene iz -informativnog centra-. Marko Slavica direktor - Poduzeća za easte - nosi izraelskog -uzjaja-, proslavljen automet i lučki kapetan Branko Rameša ima da sebe američku borbenu sačmarcu -mawenchi- i za pojaseom trofejnu -beretu-. Oružje su opasali ljudi koji ga nikad nisu ljubili, na rat je prisiljena sva ljestvica ovoga hrvatskog mora koju reče čamci Lučke kapetanije ponos mrtvih brodogradileja. U Muni naz dočekuju borci jedinica za osiguranje otoka na čelu sa zapovjednikom Antom Vuk-

šićem koji je sve donedavno bio u uniformi jugo vojske Roden je u Oštakiju, a posjetkom je iz naših dalmatinskih krajeva. Ptiča kako su protekli dani bili borbe na Žirju, smrт - Najvažnije je da smo obranili grad, a hoćemo i ubuduće. Ne vjerujem osobitu u primjere s onima u čijim je radovima bio da prije dva mjeseca - Jasno je već da go što želi Milošević i kako je iskoristio nekadašnju JNA. - Zeljko Ballić, također nekadašnji oficir bivše JNA zaustavljen je pozdravljanju. Šibenik je očajno 2. rujanom bio je zapovjednik na otoku i već je prije nekoliko mjeseci pregraviran s MUP-om i Gardom o predaji baterije u hrvatske ruke. To je učinjeno, ali lukavac na ţerbolu je još uvijek bila - jugoslovenska - zastava čak i kada se primjerjaljski brod pojavio na vratima Žirja. Baterija je za pucaju, a Kandić (admiral) je nazvao i zavikao: - Sto radi te, to su nebi! - Ballić je odgovorio: - E više nismo! - Sve ostalo bili su već poznati: uspjeli topnici sa Žirja. Zeljko Ballić sljani vodnik svojim se junaciom razumom upisao u redove onih Brkovićevih sini junaka koji nisu pustili na kreljansko - heroištvo - vojske u kojoj su donedavno bili. Kada mu eliane ruku zahvalite i čestitale, odgovara da ništa drugo nije mogao učiniti. Odgovor dobio je gospodina

Na vrhu Žirja

Ulazimo u kamion neki i u dlep i tresamo se najlošijim mogućim putem do baterije. Tu je i dr. Onesin Cvitan, koji je u Munituru, u Kriznom Štabu i munterske liječnicu Bojana Labura iđe na vrh s liječničkom torbom i momci iz osiguranja otoka. Tek nakon ovoga mnogi od nas znaju gdje su im bubrezi, tako se nakon ova važnja nisu premjelili. Na bateriji u visovima Žirja okupili su se momci sva poznata lica. Vodi ih Miroslav Alić, kojem je Ballić predao zapovjedništvo. Kao rezervni časnici obalne baterije, bio je svojevremeno najbolji u klasi. Kako govorio ona je baterija sa znatno smanjenim snagama od onih nekadašnjih, obavio poseg člana baterije kakva bi formacija. Trebala bila. Oni su momci gadali ciljeve kakvi se iz ovalnog oružja nikada ne gadaju s izvanrednim učinkom, jer je samo indeks posao sedašnje posade ovde nekada vježbalo. Oni su u rekordnom roku savladali topništvo, a ima među njima i kuhara. Ljudi koji su u vojski bili sposobljeni za neke sasvim druge službe. Oko tada dobio mogućnost je ispaljenih čanura, a skladišta puna strelica su duboko pod zemljom, gdje borci spavaju. Zoran

Sa visova Žirja, uperena cijev -Hrvatske ruže- Štit Šibenik. Vidik se stane sve do Zagore

Klanč drži sovjetsku protuavionsku -strelu- čijim je projektilima obono dve avione. Ovdje ih zavu -padavice- ma- jer je broj oboranih zaista impozantan u ratu za Šibenik. Kako Zoran da im je avion ovde zamalo neprav- -zbrku- pokušavši uništiti bateriju. Propalo je na kraju samo nekoliko sanduka municije i izgorjelo nešto šume. Odavde su grušena već spomenuta dve aviona, jedan helikopter, dvije topovnjače, a ugodno je i jedan raketički brod okupatorske momenace.

Edi Jurac rečeni Žluma bio je kuhar na brodu i zada je logistički. - Kada čemo operativni u Dubravskim obrnima - piše mi. Dogovor pada za vjernje nakon ovoga rata. S obačanjem da niko ne smije na to zaboraviti. Žluma je sa Žirja i strelan je što je i njegov otok obilježavan kao -projugoslavenski-. Dokazao koliko hrvatski diše i Darko Duje Brelić je lu u polu uniformi i Zvone Junaković iz Šibenika i jedini gardist, jer je ovde naprše boraca MUP-a i Stipe Juras iz Područnog mletačkih

zdravio sve njegove - nača. Smije sa dok pićemo a kavu i psma - o svemu što će biti kada jednoga dana sve ovo prestane. Za visoku potku ovje vremena rema - na umu im je samo - da je braniti Šibenik. Pišću kako su se grozno osjećali, dok su se u Žirju gledali valre u gradu. - Ništa nismo znali osim da su došli nego crni ljudi prijatelji i rodbina, kojima ne možemo domaći vise nego što jesmo. A jesmo puno-

U sumrak se vrćemo u Muni Štit m otem. Borci mještana Žirja ne zaboravljaju kako su i oni došli zajedno s braniteljima. U noći, po nestvarnoj dobroći, na brodu svjetli samo bago zeleno svjetlo radara. Mladići smo u centralu, odošli se ispričati konture otoka. Već pošle pjamti negoje na Komunitu. Radi je skrovio sve ovo ljestvu.

Neki su se i ovako pripravili za odlazak u JNA

Iz nalesa jednog vojnika — znaju li one gdje im je bila?

**SMB dječaci — stotinci ili
pedeset zavadenih duša?**

Posljednji zalogaj okupacijske
srpske vojske na Šibenskoj

Pustosj u kuhinji
Slobodnog krog
moleš
-Panorama-
nakon -garba-
rentista
okupacije
vojsko Hrvati su
nam nametnuli
svou -kulturnu-

MI NISMO UBOJICE

TKO SU VOJNICI OKUPA
U ŠIBENSKIM VOJARNAMA
POSTUPALA OSLOBODILAČ
ARMIJA

Odlučni napad na šibenske vojame zaustavljen je svaki put kada se proglašilo da ima vojnika koji se žele predati. ● Nikola Vuković, načelnik policijske uprave Šibenik: „Tokom napada treba učiniti sve da to djeca ne bi izginula.“

Oficir okupacijske armije ubijaju vojnike koji se na žele boriti protiv Hrvatske iz Slavonije stižu vijesti da su oficir pobili na statine srpskih rezervista koji nisu vidjeli smisao rata u koju su silom gurnuti. Vijesti o masakru civila svakodnevne su. Srpska politika pokušava do svog cesta sastanom gazdanom od leševa

Zbog loga su svi oni koji su mogli - prisljekivali - ratnu frekvenciju Šibenske policije bili ponosni čuvari Nikolu Vukošića, načelnika Policijske uprave Šibenik, kako dajući uputstva za napad na vojarne nareduje da se ide polako omogući predaja svakog vojnika koji se želi predati i spasiti svaki život koji se može spasiti. — Nemojte da izgubite djeca — govorio je Vukošić i svi su tada znali da će Hrvatska pobijediti jer vodi pravedni rat. Ne može se poraziti vojska koja braneci kućni prag voljenu domovinu brine i o životima neprijateljskih vojnika. Hrvatska i Hrvati moraju biti ponosni zbog loga.

A tko su vojnici okupacijske bivše jugoslavenske narodne armije? Ima ih svakojakih. Ima fanatika kojima ništa nije sveto, a kultura im se sastoji od razbijanja, rušenja, uništavanja i ubijanja. Njima je svejedno ispaljuju li granate na protivničke vojnike, civilne i spomenike kulture. Za njima je ostala pustosija u prostorijama mletačke pored Šibenskog mosta, a svaki korak učinjen

Istina je domaćo
prodirala
u mozgova kroje
su tako temeljito
ispričali srpski
otčin

TKO SU VOJNICI OKUPACIJSKE ARMije U ŠIBENSKIM VOJARNAMA I KAKO JE S NJIMA POSTUPALA OSLOBODILAČKA DOMOVINSKA ARMija

»Naj- istinitija« TV Beograd

Iz Šibenskih vojarni započijen je bio sa predalo hrvatskim obranbenim snagama više od 220 vojnika. Svi oni koji su se u najstarijim danima za Šibenik zategnuli u uniformi okupacijske vojske i predali su se na ispaljivači gatovni jedan matal, emajljeni su u Šibenakom Domu mladine. Iz razgovora s petoricom vojnika, od kojih je najstariji imao 21 godinu, te jednim vodnikom bivšeg JNA, razaznajemo kako su živjeli prije i za vrijeme napada na Šibenik, što su očekivali kako će s njima postupati hrvatske obrambene snage iz razumislih razloga ne navodimo imena vojnika a baš smo razgovarali

— Mi smo svi dobro primijenili
predma to nismo očekivali. Nešto
čak iščit gavornil su nam da što se
predemo garda će nas poslati
u prve borbe u sedmici.

Na planje koliko su znali o onome što se događa izvan kruge njihovih vojarni, vojnici su rekli da su mogli gledati, odnosno slušati hrvatsku televiziju i radio. Čiteli su »Vatčenjil Hrvoje i »Slobodnu Dalmaciju. Mjesec dana prije napada na Šibenik sve to im je zaborljeno i mogli su gledati samo TV Beograd.

— Misamo se buniti, ali su nam retkili da TV Beograd najistinitije prikazuje sve dogadaje — priča jedan vojnik. Pojačana su dešava-
ste, misamo davollino ni spavali.

— Prvi put kada se ovde ispučalo nisam io osebljivo shvatio. Drugi dan kada nas je pao mnogo granata. Bilo je grozno. Prije onog klobnog ponaredjalište, 16. rujna mnogo je vojnica uspjela pobjeći

— Ja sam bio pobijedl Bio
sam ne strast i prijatelj mi je tre-
bao donijeti civilu. Onda je dan
znak za borbenu uzbunu i tako nis-
am mogao pobijediti — prîca 19
godâni miadilje iz Makedonije.

Druge je bilo strah. Znali su da ih kod kuće čeka vojna policija. Najstariji od njih, 21 godišnjak Hrvat, živi u roditeljsima već deset godina u Njemačkoj. Odasao je avduje prije tri mjeseca da odeluti vojni rob, jer u Njemačkoj se ga vario kako će ga kriju u Hrvatskoj i Jugoslaviji mimo riješiti.

Dva deset petogodišnjih vodnika bio je ranjiv na brodu "Specialac". Kaže da se dobro stigao sa žiteljima Mandaline. Njegova putujuća nija ni u koga bila upoznata. Bio je lakrano potresen zbog smrti svih svog prijatelja Damira Pendlera. Na pitanje da li se sudjelao u napadu na Šibenik odgovara kaže da nisu imali nikakve informacije iz komande Policijske vojske. U napadu očekivali su bez električne energije. Znali su da se neće do-

— Bili smo u neposrednoj biti-
ini kada je jedan svilen najprije
čacio svjetlače reketu, a potom
otetio gudali vojni brod. Nimalo
je iznenađuju činjenica što osje-
ćaju agiotenost drama onome
što je smrtna učinila Šibenčarima
u vrijeme nemadnevnog ratnog
vrijelja i oni sami doživjeli su iz-
gubljenje i teže ozljede.

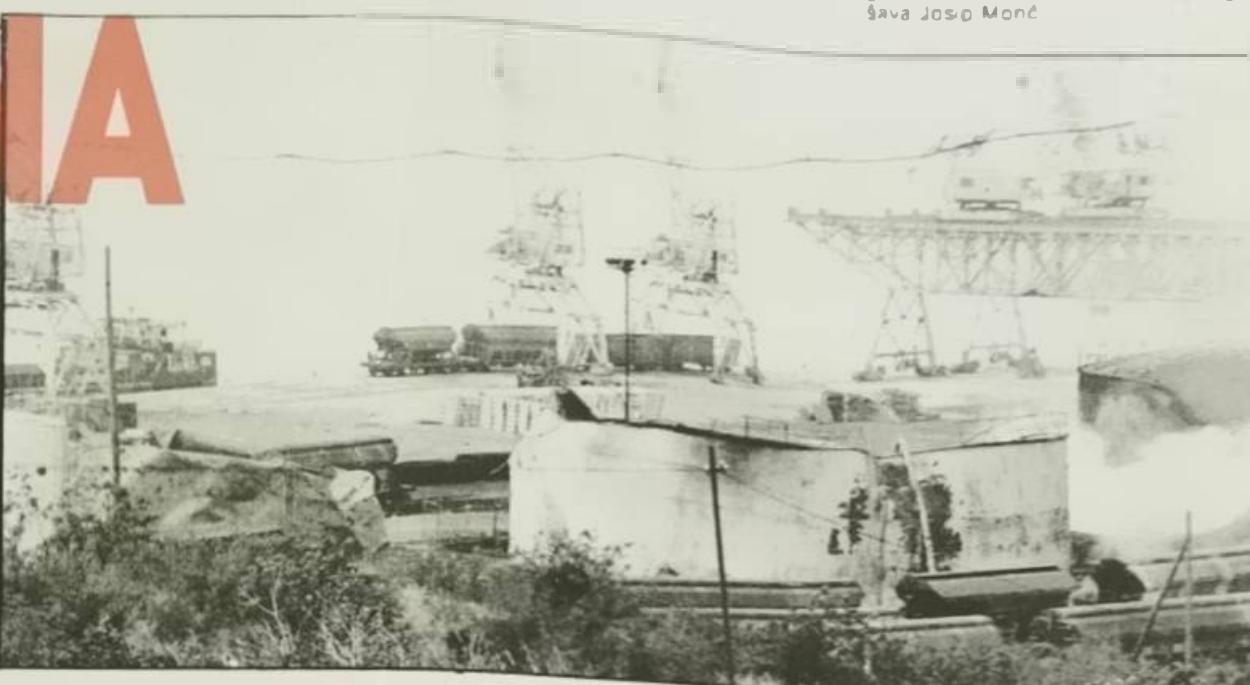
— Nisu bili vojnici i po jedini
člani — dadeo je za brać. Da je ut-
rebuj billo do ovog ista
Mamajevog slobodnog grada.

UNIŠTENI
KAPITALNI
GOSPODARSKI
OBJEKTI

-Elektroliza.
u Ražinama

NEIZVJESNA SUDBINA 3500

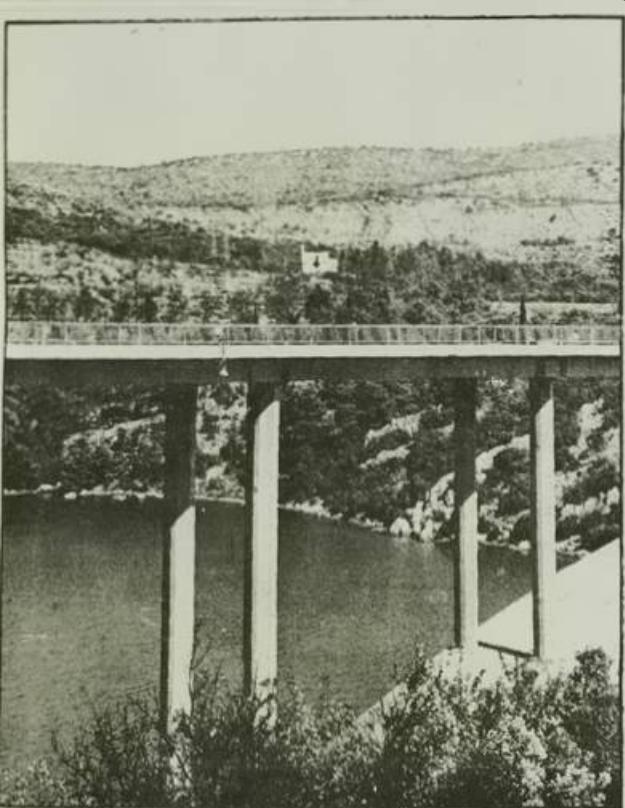

u skladbišu -Vrulje-. Te restauranu drvene prehvane stola oko 500 novih dolara, a na osamstih postrojenjima opetato do sedam stotina novih dolara. Procjenjujemo da ukupna šteta prenosi čine tri milijuna dolara. Obala još nije ispitana i trebat će joj pronaći i vidjeti koliko je stradalo. Do tada ni jedan brod ne smije doći uz obalu. Osim toga, u -Luci- je stradalo pet rezervoara – dva rezervoara -Vinograd-Vinarije- od tri tisuće tona za alkohol i vino i jedan rezervoar malenjalnih rezervoara Hrvatske, koja drži tvornica ulja Zagreb pojedinačnih kapaciteta od preko tisuće tona. U tim rezervoarsima zateku se oko sedam tisuća tona sirove ulje. Za nog, alkohol i ulja su izgubljeni potpuno jer je do temelja sve uništene i druga naše prateće zgrade su uništene, transportni sistemi i tako dalje.

U pitaju je i sudbina 400 ljudi radnika te još besi stotine onih koji posredno žive od Luke – Špediteri, kontrolni i agencijalci kuće Željeznica – i da sa prestatim rai mi bao poduzeća ne bi mogli raditi najmanje mjesec dana ili opet pod uvjetom da nem niko osigura sredstva da se obnovimo. Naglašava Josip Montić.

VESELILI SMO SE KAO DJECA

VODICKI RATNI DNEVNIK

Koliko su Vodiceći bili dobro organizirani gledajući razvoja zbiljanja na ovim neštim prostorima, evjednočili podatak o potpunoj spremnosti ljudi, nekan što je na velovimima Hrvatskog radija, novinarke iz Splita. Dragica Lemešić - prosuđuje vijest o koloni od 30 tenkova koji su krenuli prema "Saint Tropezu" - zapadnog dijela libanenske općine. Ratne rezervacije stigle su na ova prostora prema svim stranicama. Prema podatku, uključujući i te

srbokomunističke vojske, zajedno sa četnicima, trebala je izići na priobalni dio Hrvatske na polozu od Zadra do Sibenskog mosta. Ista informacija tvrde da je u Vodicama trebao biti svedučilični centar tzv. »SAO brajina«. Upravo stoga, Vodicama nije trebala biti namijenjena niti jedna mina ili granata, a za sedam dana ih je pao više od stotinjak. Iz dva zrakoplova tipa -Galeb- reketirali su i jedan turistički objekt, a bujna magla tvornica leži zvana »Tanjug«, u jednom uglednom dvadesetom dnevniku, objavila je keboje u tom istom objektu. »Jugoslovenska narodna armija ubila 150 vojnika«. Na takvu vijest jedan ljetnik Vodicama, spontano je izjavio: »— E da je nama učitnu bilo ustalo. Ne bi se oni makli dalje od Knina...« Osim ratnih strahota i razaranja civilnih objekata, Vodički krizni štab bacio je i nešto drugo - tekućih problema: nedostatkom električne energije, vode, enaperistima, petakolonaštima, velikim brojem izbjeglica. Pouzdane informacije tvrde da je tih satnih dana, po čak i danas, brojka izbjeglica dosegala čak i tisuću. U ciljaloštvu Vodice su u ovom trenutku naseljene s preko 7 hiljada ljudi, što je ravno brojci od popunjavanja svih turističkih kapaciteta. Minobacački napadi bili su na ovo mjesto neštoči u utorku i srijedu, kada je od mine, što je pale u blizini Vodičke poljare, poginula jedna, a dvije su osobe teško ranjene. Nili zrakoplovi nisu bili nepoznanci na ovom prostoru. Tijekom sedam satnih dana, učestalo su bila nadiljetanja reznih -Galebova-, »Orlova«, »Migave« i svih drugih lipova zrakoplova okupatorske vojske. Štete nastale na stambenim objektima dolista je velike. Naprijedali su uglavnom minama gadeo kuće, teleti nanijeti, što više gubitake civilnom pučanstvu. Još prije, Krizni štab Mjesne zajednice, uradio je i pripremio svu potrebnu akciju, pa je uz one u pričuvnim kućama, bila posve zadovoljena potrebe ljudi za sigurnim sklanjanjem u tim danima. Ratna operacija na tom području vodila je »stari bacac iz Kijeva«, Martin Čičin Šain, kojam je ovo bio novi bliski susret sa zloglasnim pukovnikom Raskom. Mislim, Vodicama su nakon agresije Šibenskog mosta privlizabili na njega. Veseli su smo da bao male djece. To je bilo i klijuc rata na ovim prostorima, pričali su gardisti. Život se u Vodicama ovih dana normalizira, koliko je to uopće moguće s obzirom na to da su tragovi ratnih razaranja prilast-

2488

КРКОНС

NE VJERUJU U PRIMIRJE

Ponadjeo je 22. rujna dones i višest
a od jednom sporazumu o specijalnom
postupku velike Sileane označuju pisanat
između generalni štabom između iz
svog je okolnosti i kada se počele vrati
na ulice i legave. Ipak, bao da nitko ne
vjernu u takvo primjere. Srpskoj loma
izgubljenoj ljudstvu divot i velike istra raz-.

Drugog dana primirje održavamo u Kraljevici, mesto mislo u stradinskom izložu, kada kontroliraju hrvatske obvezne vojske, a međutim doseg se ne može preko uporišta Jugoslovije i austrijske vojske odustojatne Kraljevici u kojem je donećeno kraljevo obvezstvovanje da će napuštati kulu i neuobičajeno istično govoriti u tom varijantu primirja. Doktora neka je uključen i medvjedac Ostat u svom predstavljanju po poljima i u lednjaku u pravac

— Svæðag dana prípucaju. Íðæð eru
ne rætrar opflekkir eða
í zapellum kúðu — dríða 72-godlaðri Polar
Blikk í næslivitla — Vat dundesel dene

spavamo u polju, u krušu. Upoznala sam i protiv red. Ali ova je gora. Mi smo prilezali protiv boga ne borimo. Ali sed ne podabu, takođe svimći, čarobni. Da god

Kolova tenkova boje za 18. rujna
uputili Voditeljim centrom protiv Šiben-
čkom mostu izuzevši je istak i veliku uz-
nemirnost među mještanimi Krbavice
— Kad su branili tenkove — obje-

— Raděj všechny řešebky —

U DR. ZAPALIBI SU OM BUCI. JEDNOSTAVNO

septembar. — Kad su preuzeleli pored Kraljevića gedali su granatama la lopova i vikali na Bileće neradna vojska nem nato nista — dodaje Vinko Bileća. — Duter su trošili manjčevac u apsu i jednu tuču u sindi bili da dene eve pobegali i ubrali bili morcadi. Svakog dana carion prema Bileću

**mještana Krkovića, već se danime skri-
ve, u po poljima. Danju daju u hudu i na**

brzini uzmū neda hinec
— Kad sas judas bila u kudi — kada
nam Ante Blitac — doala su dva mestočca
u uniformi tr. — SAO Krasjinec. Pored
vih su i uglatili lma li vode. Reba su da
lma i vina i soba, sto rođe. Ne, rečeno
smo voda Popili su vodu i osuli. Jede
od njih bila je nad usled. On je lma pola
kraje mogao, zajedno smo radili. Molska ze
te nisu nista nezvanični, kaže

Dok smo razgovarali s mještaninom Krovčićem i osmili smo bili svjedoci krošnje jednog temba, dvaju komjuna i jedne cijelote u pravcu Čiste Male prema Brčku. Kad pedna noć, vukoborci nam mještani su rezistovali i rešili. I kada vidi nisu sigurni da Četni se bježe i pucnjave li pravca uporište okupacijske vojske. Zbog svegologa i zbog učestalih kretanja transportera i tenkova jugo srpske, posve je razumljivo zašto mještanini Krovčića ne vjeruju u takav poduzeće.

M LONÇAS

BILICE

NEVOLJA ZA NEVOLJOM

U sredini 16 i 17. rujna u Bičko je
veliki vojni broj diece Žene i Starice, budi-
te i žrtve, i ljenkovima obucenje
čovjek mora i neputni svake domove u Pi-
amatočima Ladećima, Krcavču, Gack-
u, Realini i Zetom. U strahu od vojske
i ljenkova, i da se ne dođe u pred kraj nositi sa-
mo ono što su mali na sedi. Među rim-
a i desetak nepotrebnih starica, te vi-
še od tri stotine diece mlađe od sedam go-
dina. Tijekom te noći i sljedeće dva dana
neki su blago ate druge i pol tisuća pro-
mjerila. Mnogi od njih pobjedili su ratelj-
ima, ali po domeni u kruži Zetvalj u jedu sus-

nog slabu svim prognanicima bira je nad
en smještaj. Osim u domovu Bilice, pro-
gnači su smješteni i u vlastičku koju su
maglo poslužiti bac abonente. Organizuju-
će i besplatne opštite hranom se sve
prognanici. Nakon, u Bilice nisu bile
postavljene retnog vrata. Nakon toga put
nastojalo je električne energije. U jednom
časutu Kralj Šlab je donio odluku da se
eve mega iz skrni upotrijebi, kako se ne
bi potvarila. Mada je najteži bonusat za
Bilice i prognanice bio onaj kada je u Bi-
lice istraživat potrebiti se bilo od Razo-
ra prema zasećku Šparadi. Poter je zahva-

šume i mazline. Na grču, zdušenim snagu
gama mještana i proganjene poter je bio
ugoden.

Osim dana ratnog dogrijanja u Šibeniku
i obalici je završeno. Proganjana smještala
ne u Blitvici prvi dana primirja posjetila
je gredončelnik Petko Bubalo. Mnogi o
njih vod su se vratili na svoja agnijeljka.
Ispod u Blitvici je ostalo još lica u on
koj je streljao misle o nama što će zate
ći a da se vrati. Neki su naznali da su ih
tuča opaljene, a domovi opijekani. Sluđa
jući sve one što su ti nezadri ljudi pričali
pozive je željno što se događa ondje kuc

NAKON BITKE KOD PAKOVA SELA

VEĆ PRVA MINA KOJA JE PALA NA GRAD BILJE DOVOLJNA DA BI SE SHVATILO KOLIKO VRIJEDJE SVA NAŠA ZANEMARENNA SKLONIŠTA

a mala Tina u skloništu ispod Tanjaje svoj 3. rođendan. Živjet će ovaj narod!

skloništima - Radio-Sibenik prva jedina i najvažnija informacija

SKLONIŠTE KAO SUDBINA

U trenutku napada na Šibenik bilo je kasno plakati zbog neuredenih, zapuštenih i nikad izgrađenih skloništa

Sibenčani su 16. rujna 1991. godine napustili svoje kuće i stanove i preselili u podzemne sklonište konoba, zbele, buže i sve ostala prostorije koje su davale kakvo tekivo jemstvo da mogu sačuvati živu glavu. Taj dan kada su minobacačke mine i topovske granate počele poput čeličnog pljuska padati na grad morao bilo dobro zapamćen - to isključivo zbog svega noga što je od prošlog rata do danas propušteno učiniti.

Kako se živjelo u skloništima? Koliko su Sibenčani pripravljeni na legobe života u mračnim vlažnim i nepravilnim prostorijama?

Odgovor nije teško pronaći. Živjelo se teško u velikom strahu i iskrenim govorima: "Malo što je bio istinski pravac ne za sedmogodišnjeg več, ne za osbiljnijeg u fizičkom razvrat u skloništu. U mnogim stambenim zgradama veče s projektom punile su se leti na znak uzbruda. Ma o onih koji su sobom ponijeli dovoljno hrane i vode, dobrobita tečnosti za tranzistor, igračku za dječje ili kakav školski - pribor - za spavanje. Većina skloništa, onih pravih pravčića nije bila za višeodreveni boravak već laguna ljudi. A ni Šibenčani nisu bili svjesni što je tokom napada na Šibenik u svomom bilo struje. Što su ogolj uglavnom radile sklonište, mimo i što nije prekinuta dostava pitkom vo-

u malom prostoru - kada oglašenih rezultatima gledavaju. Da kopom službenim nije bilo lakve disciplina i brze socijalizacije života u skloništima broj žrtava bio bi neusporedivo veći.

Govoreći o skloništima trebalo bi naglasiti ugodnost i neugodna doživljaja. Trebalo bi pisati o koničnom upoznavanju susjeda koji godinama žive u istoj zgradi, a nime si ne znaju. Trebalo bi se govoriti o rodjenima koji su proslavljeni u dvornicama, o radanju djece u pet centra i drugim grijanjima o iznenadnom smrštu hrišćana i dječji kojih su starički podnijela sva skloništa.

No u ovom je trenutku puno važnije baci i pogled unazad - sjetiti se kako se Šibenik odnosio prema skloništima. Ne smje se zaboraviti da su skloništa na primjer pored SDH bila zaličena astetikom i da se put do njih probijao leti uobičajeno neposredno reline opasnosti. Neku su bila zaboravljena druga služba kroz oddaljenosti smještena u općem urbanističkom kaosu, iznad nekih su pod građevama, a poneke su služila i kroz jame za ispuštanje iskoristnog motornog ulja. Puno skloništa bilo je neopravdljivo neuređeno i zapušteno. U nekima su dva desetak godina nakon učestvovanja zgrade nije nešto planito prodiranje podzemne vode vlaže provjeravano. O venitaciji čvrstih vrbilima, osiguranim progontima, zahamama prike vode golovo se uopće ne može govoriti.

Ovo je preluka za podsigavanje na to kako je teško biti izdati novac za skloništa, kako su prilikom sredstva namijenjena za izgradnju skloništa isložena decenijama na posebnom računu devana u obliku kredita za plaća kojima se kupovao socijalni mir, cesta, predrube i štolsa, drugo, a nikada nisu uređeno vraćana.

Zato se može s pravom reći da je Šibenik imao točno onaj najbolji sklonište u trenutku kada su mu zatrebala kakva je zasluzio, koliko je u njih ulazio i koliko im je bio posvećivan. Svi oni koji su bombardiranje grada preživjeli po službi štima, u reagurirnim šupama, po sot cama namijenjenim sastarcima kućnog sreću, trošnji u konobama i sičim prostorijama u kojima je moralo Bogu biti sigurno zaštititi od deba i ne zidova, sada maju puno prevo zapitali - "Da li je zastola moralo biti tako?" Odgovor je sredom, a za neke i razlogi, jako dobro zna - nje isto vrijedi i za blizu i za dalju budućnost.

S. FERIĆ

Pleskova / Isčekivanje

... ali i odlučnost da se istraže

NA MARGINI

ŠIBENSKI NOVINARI I RAT PROTIV HRVATSKE

PEROM UMJESTO PUŠKI

Večina šibenskih novinara u prvoj je borbenoj liniji još od "legendarne" proslave 600. godišnjice kosovske bitke u Kosovu kninskom ● Radio-Šibenik odigrao presudnu ulogu u obrani Šibenika

Ovako su pisane vijesti
u jednom skloništu
radnika informativnog
centra

• Kompletan satni studio
Radio-Šibenika

Sibenik razaranju granate. Nad krovom hruće neprijateljski zrakoplov. Slike priopćenje o novom napatu iz pravca Zadra. Drama je na vrhuncu. Grad je u hrapcu pod nepodnošljivim teratom rata. U tom trenutku skrivena diverzantska krugovrsna stanica poziva sve radnike TLM-a da se smjesti javne na svoja radna mjeseca u Račinama. Čak pojedine rukovodice prozive pojmove. Sredom te obmane kojom je cilj izvući ljudi iz skloništa i izložiti ih pogibijama. Ništa nije uspjelo i to zbog vrlo jednostavnog razloga. Šibenčani dobro poznaju glasove svih spikeri i novinara Radio-Šibenika i njima su u tim presudnim trenucima ukazali apsolutno povjerenje.

To je samo jedna od nekoliko lisača dramatičnih epizoda koje su se redale jedna za drugom tokom sedam dana i sedam noći bitke za Šibenik. Radio je uspješno vodio nevidljive bitke s provokatorima, upozoravao na snajperiste ukazao na pojavu oficirskih žena koje preobudene u medicinske sestre po skloništima pokušavaju dijeliti otrova, reagirao na svaki osvijeljeni prozor, najavljujući zračne napade i bio prva i jedina informacija o svemu što se zbiva — i kada se otvaraju trgovine, i gdje se može kupiti kruh, tko se treba javiti u poduzeća. Radio je tražio

daveću krv, popunjavao posade zaplijenjenih topova, mobilizirao rezervne gardiste, obavještavao o smrti i rođenju. Šibenčani su mu uzvratili povjerenjem čestitkama vrudim kruhom češom vina, letom pršula i fritulama.

No ono što je učinila ekipa Radio-Šibenika tokom tih sudbinских dana i svoju pozadinu o kojoj se mora znati. Naime, spikeri novinari i tehničari Radio-Šibenika nisu svoj posao radili ni u kakvom sigurnom, bezbednom podzemnom skloništu, nisu bili povlašteni pri dobivanju informacija, a ni službeni organi nisu baš prenile mazili i pezzi.

U trenutku kada je počeo napad na Šibenik u prostorijama Radio-Šibenika zateklo se 11 ljudi bez skloništa bez kruha i zaliha hrane, bez minimalne tehničke opreme. Prvi napad minama i granatama preživjeli su slišnici na posljednjim stepanicama stubišta, potpuno nezaštićeni. No, unatoč strahu i strepnjem program je tekao neprekidno 24 sata, dan za danom. Nakon prvog primjera — studio — Radio-Šibenika sali u neveliku prostoriju Društva inženjera i tehničara, gdje se usprkos nemogućim uvjetima neprekidno radi. Radnici i između strelja za gote živote, brije za obitelji i neizvjesnosti ipak uspijevaju održati program. Radio stanice dru-

gih gradova u neusporedivo manje opasnim prilikama u pravilu prestaju emitirati program.

Kada je nestalo struje tehničari pod kušom granata izlazići se smrtnoj opasnosti dovljeća agregat. U roku od jednog sata izvršen je novi razvod električne mreže. Kada je nestalo gona pronađeni ga se u automobilima parkiranim učištu a kada je neprijatelj uspio elektroniskim ometanjem — ugusiti signal Hrvatskog radija, tehničari Radio-Šibenika genijalnim trikom uspijevaju osigurati direktni prijenos vijesti. Studio Zagreb. Nakon što je agresor uništil novi odašiljač na Kriolunu, a požar onemogućio korištenje odašiljača na Tanađi, zastoj traje manje od 50 minuta. Zahvaljujući solidarnosti i hrabrosti Omladinskog radija i Miše Bijelića Radio-Šibenik posuđuje frekvenciju i nastavlja emitirati program!

Isto tako treba znati da se ni do neophodnih informacija nije dolazio lako. Mnoge općinske službe i štabovi, nećemo ih nazivati jer će se ionako sami prepoznavati, jednostavno su zaboravljale na nužnost pravodobnog informiranja javnosti. Pojedinci su čak nemogućevali novinare, a zabilježen je i slučaj da su — potjerani s mesta na kojemu je njihova prisutnost za slavonija Šibenika bila od životne va-

nost. Bilo je trenutaka kada je Radio-Šibenik i ponizavan i vrijedan kada su njegovi novinari pokušavajući u općem interesu doznati neke pojedinosti, nezlazili na zatvorena vrata ali je isto tako bilo i onih koji su shvatili što novinari rade i kolika je važnost radio programa pa su, ponakad i krišom, dostavljali potrebne podatke.

Jednom, kad rat završio o takvim postupcima trebalo bi razmislići a Radio-Šibenik, odnosno informativni centar Šibenik bi morao dobiti ono državno i političko mjesto koje mu pripada.

Podvig ratne ekipe Radio-Šibenika neminovno nameće potrebu govoranja i o ostalim šibenskim novinarkama koji su u prvoj borbenoj liniji i bitkama protiv agresora već više od godinu dana. Za njih je obrana domovine počela još u danima raspada SKJ, čuvenih Kongresa, predizborne kampanje u Hrvatskoj a prva istinska vatrena krštenja doživjeli su još na berikademu 17. rujna 1990.

Od tada do danas šibenski novinari redovito izvještavaju sa svih ratila, sudjeluju perom i kamerom u svim važnim bitkama, svjedoči su i stradanju i pobjeda. Gdje god se puca gdje god padaju mine i gore kuće, gdje god je bilo prognanika ranjenih i paginulih zatekao se barem jeden šibenski novi-

nar. Nije bilo ni najmanjeg do koji je promakao njihova pozicija i bi treba ponešto znati. Šibenski novinari odlaze na frontu nezadržano, nezaužani. Taj poneki posjeduju kozvanu — pancirku. Većina nemoguće nikavu naknadu za slavonjavanje ili smrтi. Većina ne dobiti minimalno pokriće za putne troškove. Odlaze tamo gdje je najopasnije, garantujući isključivo pravilnom svješću i savješću ne puni za radno vrijeme u vrhunsko doba postaju konstati upravo na tehnička stadija Šibenki na velika većina njih skrivaju od grad domaćim i inozemnim kolegama zastajale amaterska fotografije i kamere, derutna mikrofoni i već s ozнакom iz DDR-a i ne bez gledaju na novinara iz Zagreba, Ljubljane, Njemačke, Austrije, ali su redakcije osigurali rentovizila, ratne dnevnicu i vrhunsku mu

Nije uobičajeno da novinari govoriti o sebi, ali postoje stvari koje je ovim neštim šibenskim novinarkama morate znati zato da članci budu: — Večernji — Vjesnik — Šibenik — Radio-Šibenik ili gledajući HTV-ove sudite prestrago.

Stanko F.

RAZBIJENO OGLEDALO

NEPRIMJERENI POSTUPCI

U Sarajevskoj ulici, kod stare zgrade pošte trči se neprijateljski stražar. — snajperista — pred vrati pretpostalog četvrtice. Guvnjivo su stambene zgrade br. 1 i 3. Vac se smršta. Šezdesetak ljudi u skloništu zgrade br. 3 napato slijeva. To se vani događa. U tomu iznenadu čuju sličbeni poziv preko Radio-Šibenika, upućen baš njima, da u roku od jedne minute nepušte zgradu, jer da će susjedna zgrada br. 1 biti minirana. Nesleja velika straha, nevjuda majki s dojenčadi i malom djecom. I kreštanje ljudi prema izlazu. Pričinjaju ih odlučno pozivaju da ostanu gdje jesu, jer su na pravom mjestu, u skloništu, i da ne budu vani u opasnosti, a poziv radije da je sigurno

greška. Dospjeli i jedan gardist III policijskog, koji sudjeluje u hrvatljaju snajperista, te potvrđuje da evi treba da ostenu u skloništu. To ljudi emisiraju.

Sutradan uveče Radio-Šibenik prenosio danas mu službeno priopćenje, da u zgradi br. 8 u ulici Lisičake netko odašilje vijesti Radio-Baograda, te da stanari odmah napuste tu zgradu, jer će biti minirana. Posljede vijesti o tome nisu nista čuo u vijećstvu Radio-Šibenika.

Istoga dana prije podne bio sam u Radio-Šibeniku. Tamo mi je pričuvni policijski, koji je prethodnog dana u Sarajevskoj ulici sudjelovao u hrvatljaju snajperista, kazao da je taj iz prvoj vođenjem na krovu

zgrade br. 1, što mogu se općiti ljudima u skloništu zgrade br. 3. To sam učinio. Zatim sam utraden prateći perivojem pogledao prema zgradi pošte i iznenaden utvrdio da se odatre uopće ne vidi krov zgrade br. 1, jer ga nadvišeje zidanja zgrade pošte.

U nedjelju, 22. rujna, predvođen, opat u Sarajevskoj i na istom mjestu počelo je novo hrvatljanje snajperista. Čulo se vani dva tri pucnja. Ovojice nesporušenih građana, koji su se prihvatali bilakom s gardistima, povukli su da netko puca iz zgrade Muzičke škole, preko puta Sarajevske ulice. Otkazali su i davali iz blizine tri gardista III policijski, od kojih su i sami dobili crnja. Svi za-

jedno povremeno su otvarali zastoku vatru. Višekali su zatim da se puca s drugog kata zgrade br. 3 u Sarajevskoj, pa su pobijali lomo, pucajući ih nisu nista otkrili. Onda su zaključili da se puca s trećeg kata te zgrade, te su lomo pučanjem u bravi otvorili i pregledali stan, za koji su čuli da je prazan, a kojeg je vlasnik još prije se zavom otpulovao načinjima u Sarajevu. Snajperista nisu našli. Sutradan sam, opet ne službeno, čuo da je snajperist prethodne večeri ubijen na krovu zgrade Muzičke škole. Sto je tu istina?

Sigurno je da se snajperista i druga potaknute tako ne hvali, nego se pošljivo promatra i utvrđuje odabire dječiju. A zatim se ne sigu-

ren cijeli palataj izvodi brz prepao, po mogućnosti, što manje pučnjeva.

Isto tako sigurno je da nitko ne može pravu da u ratu razara građane, mešonato napeta i osetljivu živinicu, prijeći im miniranjem stanova i u njima redom stiženih stvari.

Alič je, datka, o neprimjerenim postupcima i dužnosti je službenih organa da utvrdi istinu i o tome obavijestiti javnost.

Javna obzra u sjajne pobjede Šibenčana na frontu prduvaju nezadržljivim neprijatelja Hrvatske ne emitira biti pokreće se pojedine pogrešne postupke drugih organa ili pojedincu.

Petko PERIĆ

10. RUJNA — DAN SV. MIHOVILA

ĐONAČNA POBJEDA PRIPADA AMO BOGU

**Biblija i vjernička pobožnost Mihovilu prispisuje
ove službe: branitelj Božjih prava; zaštitnik Božje-
ga naroda; predvoditelj duša Bogu**

nakoliko godina vjeroučenici ka-
zalne župe dobili su zadatak da iz-
e sva ikova sv. Mihovila učinste
men na zidove našega grada. Na-
đavali zatudili su se kad su usta-
li su Mihovila nalazi na puno

no se rada pitanje - Žao je sv
često prikazan na zidinama Si-

njem vijeku ljudi su se trudili da
jeslu daju duhovno obilježje
nedu dohovnog i svjetovnog nije
naglašera bao danas. Oboje se
prošimalo. U tom nastojanju
dobrovo je svog nebeskog zaštit-
nika (Sumarion Sulivan) i jasno
baj je nebeskog zaštiti povjerenio
često. U čeli da im lik nebeskog
zaštiti uđe Što pristupi stanovnicu
ova njihove stike i kipove stavljal-
i u crkve, nego i na gradsku vr-
drugije

sv. Mihovil? Osim vidljivog svijeta
svjednik Stanovnik nevidljivo
ja naziva andeli. Ima ih mnogo
podigli na dobra i zle. Dobri
ostali su Bogu vjerni. Oni zl-

uratili su se protiv Bože. To su davli ili osta-
ne. Dak andeli ljudi upućuju na dobro, davli
ih žele odvratiti od Bože. Tako napetost iz-
među dobra i zla ima svoj početak u nevidljivom
svijetu, a prenosi se na ljudi. Sveti
čovjek — kad dode do upotrebe razuma
i slobodne volje — brva uvučan u borbu
Nikto ne može ostati indiferentan

Biblija nam svjedoči da postoji veliko
mnogošću svetih andela ali po imenu spominje

samo trojicu: Mihovila, Gabrijela i Rafa-

la. Biblija i vjernička pobožnost Mihovilu pri-

pisuje ove službe: Branitelj Božjih prava, Za-

štitnik Božjega naroda, Predvoditelj duša

Bogu. Gabrijel je Božji glasnik i najavljuje is-

dunjenje vremena, a Rafael pratilac na život-

nom putu

Sveti Mihovil je živa poruka da je svako
nasilje osuđeno na propast. To nam je da-
nes shvatljivo nego pred desetak godina. Tada je izgledalo da su pojedini silni sebi
osigurali trajnu slavu. Mi smo se u posljed-
njem vremenu mogli uvjeti kako je — svjetska
slove voda viti pješta. I gradovi iz svojih
naziva žele izbaciti arbutu koju ih podsjeća-
ju na — velikane. Još u nedavnoj prošlosti lo-
je bilo nezamisljivo. Zato nam sv. Mihovil da-
nas poručuje konačna pobeda pripada sa
mo Bogu.

U starokršćanskoj literaturi posebno je
bila zapuštena knjiga — Pastor Hermann. Okar-

akterizirana je kao posebno značajna spo-

menik kršćanske prošlosti. Svojim načinom

izlaganja imala je presudan utjecaj na razvoj

teološke misli i vjerničke pobožnosti. U knji-
zi nazivimo i ovu značajnu referenciju. — Mihovil
usaduje zakon Božji u srca vjernika i nakon
toga ispituje njegovo odričavanje. U tim rje-
šima sadržana je velika poruka. Nije doista
znali što konačna pobeda pripada Bogu
nego — po oproštanju Božjega zakona
— gvi se trebamo truditi da postanemo sudjel-
nici te pobjede. U tome svakako da nas ima
svoj važni predstavnik upravo nezamisljiv
udio. Bog želi da postanemo njegovi surad-
nici u pobjedi dobre nad zlom. Mi smo zato
Božji savaznici. Božji partneri. Božji bojomi-
ci. U takvu borbu jasno nas poziva sv. Pa-
vao — Opaštite bedra istinom, obucite oklop
pravdom, potpasih noge spremnošću za
Evangelije mira! U svemu imajte uza se štit
vjere. Njime ćete moći ugasiti ognjene strje-
ve. Zloga. Uzmete i kacišu spasenje i mat Du-
ha. To jest riječ Božju (Ef 6:14-17). Mislići
na Pavlovo pozvani rado se sjetim pjesme
što se u posljednje vremenu pjeva po našim
crkvama — Knjize ti ljubavlju pobijeduješ!

Mihovil — Žao je kao Bog (prijevod
imeni) pozv je svima nama da se ne kobe-
mo stupili u borbu protiv da Pobjeda ona
da Bogu i onomu iko je uz Boga Božja po-
bjeda bit će ostvarena vrednotama koje nas
knosi uči (pravda, ljubav, mir, vjera, istina).

Drevni reljef sv. Mihovila postavljeno je
duno puta se odijere. Tako je postao
jeden od simbola našeg grada

Lik sv. Mihovila u kamenu

Protežeti Šibenikom lik sv. Mihovila iz-
raden u kamenu možemo vidjeti na
sljedećim mjestima:
— gradski bedem na Poljanici,
— Iznad gradskih vrata (vod topova),
— zid u parku,
— kula u Ooci.
— zid na tvrđavi sv. Ana (prema Miki
Jančiću stanicu),
— čelin bunara,
— dvorana sv. Frane (za staroga gro-
ba)

a ne atomskom bombom. Muči što ih ovoga
časa podnosimo, jesu boine ali nisu bezna-
ne. Mihovil nas poziva da izdržimo preživ-
imo i nadzirimo zlo koje nas želi uništiti.

dan Ante SKRACIĆ

POSLANICA PUKOVNIKU MLADIĆU

BOJTE SE SIBENCANA!

**Poput plemenskog vreća koji stavlja
masku lava i misli da je lava, stavili ste
SMB-šapku i pomisili da ste gospodar
života i smrti**

I mislite da ste gospodar života i smrti. Želim vas
pukovnici, što vam je nedokučivo simboličko zna-
čenje Katedrale.

Mislijte li da je, godjeli minobacačima, i tim
ste zločinacima činili ranili dva Šibenčana. Pro-
ljeve sebje obrenuli ste među Svetoga Mihovila, zaštitnika
grada, onoga kojeg vedeš i kojeg je nogama
zgario i kopljem probio stvarno zrno. Ja ti vam
zadje jasno Želite su hrebri Šibenčki branitelji prvi
kojih su vam oteli rezviji imenom Svetoga Mi-
hovila?

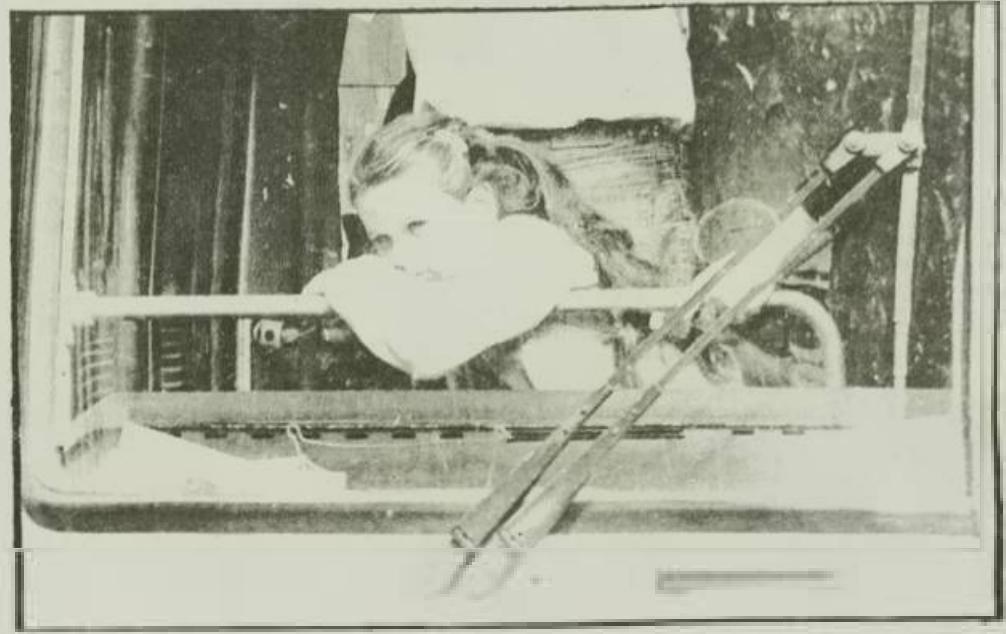
Jeste li, pukovnici, tuli za još jednoga Šiben-
čkoga Jurja, pješnika humanista Štigorice? Onoga
ko je opjevao barbu Šibenčanu a Turcima divać
se. Što prebrana mislet je hrebreno nošće mete
i blata/Bareć se za svoj dom, zavlači braneci svoj.
Spomenut cu vam i Faustu Vrančiću Šibenčaninu.
Jes vekim — mirgovima — suprotstavljen Faustova Ma-
tmo valence. Poslužit će su odvraćni Šibenčani.
prije best stoljeće ponutili mletačkomu admiralu

Piščiku. — Predaja nem može biti nematinula samo
mocem, a ne rješenima. Potomci tih pukovnih junaka
ne donoseći je Šibenčka mlađeč koja vam je pružila
više od 20 strateških akcija na desetce tankova,
topova, transportera, odbacila vam a većih ratnih
poticaja učinivši vam vojnikovadem mrtve vojsku

Danima ste godjeli Šibenik iz zraka, s kopna i mora.
Prebrinuti ste njegovu staljinu vaze sa svijetom,
zastavili njegovu luku, a njegovu djecu otvorili
u obiteljske. Ali bi vam uslud, pukovnica Šibenik
nije bio, niti će itek posti. Niti cete ihad (jedino
Lucili) na hrvatskoj zemlji oteti gunce. A vi ce i datje
bojte Šibenčana. I Štigoriceva pokliča: Za te
o vjera mi sveta, za te o mili moj doma/Tobi se se-
bljinjam, za te svoje ead latjsem grudi/Priprevan za
tebo, mrjet, krov i lešenjan svu

Zivana MORIĆ

PRENESENIO IZ -VJEŠNIKA- OD 26 svibnja 1991.

SVIMA SI OTVORIO SRCE

Si ušam iz daljine da su te na
Hravil crni oblači, da bježi
oluje, da grmi i sijeva nad
tvojim prostorim zdrinama,
nad tvojim prelijepim morem ...

Da li se te nebo ljuči na tebe, ti
svavlji grade?

Što ti si to skrivio, junakino?

Zar nisi stoljećima kralja bježnito
kojekad vidi bezumna?

Zar nisi branič svoj obraz bare
da dolikuje poštovanici?

Može! Čitao svoja vrata i arce
svakom koši je trebao učišće u te-
bi?

Na boji se prirodnih sila — prija-
teju moj! One su sklone tebi. One
znaju čijenili tanacast troje duće
i Hravatu tvojih zdenja. One su istak-

te oko tebe prekrasnu čipku od uva-
la i otoka.

Čujem da se ne bojib ni zmijskih
duša što su zastrovale tvoj zrak.

Sluđem da hrabro stoje na bra-
niku slabode.

Bravo junak!!!

Cuvenom rojom srčanotu raz-
gonjio bijednika, čija rana
mršnja, a [redacted] Slavijo.

Sramna je to [redacted] što protidira
samo sebi.

A II — i dalja stoje uznoši i mo-
ćen i nepokolebljiv — svoj ne sivo-
mo ŠIBENIČE SLAVNI GRADE
— DIKO LUEPE NAŠE!!!

Rujan, 1991.

Marina HRSAN
Karlovac

MALI OGLASI

NAJENJAM jednosoban stan s dijelom
vorista u privatnom vlasništvu
centru grada u Bentovcu za slično
Šibeniku. Telefon 058/529-907.

(3068)

PROFESOR engleskog i francuskog
zika podučava učenike i studente.
Informacije na telefon 24-058. (3069)

LOVENAC 56/170/69. SSS. želi
poznati slobodnu ženu, ozbiljnih na-
jera, staru do 52 godine koja živi uz
ore ili na otoku sjeverno-srednjeg
adrana, se djeecom ili bez njih. Kultu-
ri i dobre osim narevi, antialkohol-
ici, bez obaveza. Cijenjena ponuda
od broj 3070.

NAJMLJUJEM kontorni dvosobni
stan u Zablaću, priladen za četve-
ćlanu obitelj ili dva braćna para. Za
informacije обратiti se na telefon
2-607. (3071)

NAJMLJUJEM jednosoban, namješ-
ten stan s posebnim ulazom. Te-
foni 29-808. (3073)

NAJMLJUJE se jednosoban, na-
mešten stan ili garsoniku s moguć-
ćetu upotrebe kupatila i kuhinja
ponude na telefon 34-807. (3074)

STUDENTICI Iznemljujem sobu u Za-
vatu. Javiti se na telefon 28-180 od
5 do 18 sati. (3075)

DUBRAVIČKA MOLITVA

(Ani: Gočeš - dečkima)

O blaženo, o prislušna, o presvile svitu vam bljenih
Bogom živim vrižena vam božjim dan urežen!
Gospođe, još juče
dok sve zdrivalo se s lakoćom
žudeći za izvorima
zeljeteli bismo se u Dubravice
otuliti prva stvari
(drætu, smokve, gušterice i magarice)
i napoili oči bijeličevicom Simea Kumovske
što se sva ponad slučena lijeka Crkve
Gospođe, nije bilo teške
u gorom

U krunu mirisa pekve
u žestokom crvenilu lubenice
Olajavali smo pomalo prva susjeda Libume
snalirli zanosu ljeputu Jelene Šubić
(boju njenih očiju, mokoću njenе kose, loplju njenе guli)
puštili Zlatka da raskriva antičku Scardonu i gotički Brbit
povijes je bila poput igre
(er svijet)
(koji je red a ne kaos)
bijela na početku
i sve slvan
Gospođe, meke i ponašne
bijahu bila

What are the roots that clutch what branches grow
Out of this stony rubbish? Sing Čovječji
ostala je gomila smrsknih slika
razbijen tip Gospa Lurdskie
umukli cvrčak na sparušanu stebelu masline
što vane i ne stvara sjene
poroznom na pancir poput čipke na Stolici
Žede žamije
žudnje za životom
dahaj psa u lunjanju
(oli u oči s Davorom)
što rasstavljenia kranka
nekog dečka i proganika
zlosutni Krke huk
(Skradn valom tere a Šibenik moći
od gore Dinare spod ke Krke lođi)
dok eun
muk
This is the end my friend

III
Gospođe, li si veselje dreselih mužalici i udove i dine
Gospođe, li si vse stotišće vajih vernih, nevoljnih i žalosnih
Gospođe, izvedi ovu svit iz zlopcice
Gospođe vrati mi običan život bez luga i uzbudnje
Gospođe, učini noći blagima za gledanje zvjezda
Gospođe, vrati nam silne radosti od ovoga svijeta
Gospođe, učini da opel gonešimo maraštinu i dolazak Hrvata
Gospođe, ležnu ljudi i najosamljenije od svih žena
Gospođe, da je opel blagujemo u Ira Petra i Latina Čaće
Gospođe, Tonči će zamijesiti kruh neš svagdašnji
Gospođe posjeti češ uz nas i moži se
Gospođe, da je se ponad Dubravica opel oglasi
ona drobna plica loslavica
ona mala plica
Gospođe, svrati i osloboди nas
Gospođe, od zaborava

Pulchra iuvenia turens sculur portabat ei ensim
pro patna pugnans pro dom busque suis

M. ZENIC

Dragi moji Hrvati, Dalmatinci, Šibenčani!

Vele hrabrost i uspjeh u obnovi jedne nam domovine
ne Hrvatske doprje i do nas u Kanadi i SAD.

Na mojim koncertima diljem Amerike i Kanade pod nazivom -Molitva za Hrvatsku- s a kojih se ovaj prirodni upucuje u ljudi za sanjanu našu domovinu, naštojim upoznati svijet o učenju, progonu, zatiranju i uništanju našeg načelnog blage, kulture i gospodarstva.

Iva, Matko, Josko, Bubla, Međa, Odra, prijatelji i rođaci
hrabri branitelji, ovo je posljednja borba koju moramo dobiti!

Neki vise čuve dragi Bođi!

Vat. Alan Slavica, Toronto, Canada

DIATUSA
DRIJUĆVO IZUMITELJA I AUTORA
TEHNIČKIH UNAPREĐENJA
SPLIT

RASPISUJE

30390:	070284- 070292- 380J	Prezen tir	UZBIJU O ZBOJCI	SLIM UZBLJAZI	FRIŠTIZA	Č.E.
RECINSTV						

Stara gradskog jezgre je teško
renjena Peščetom Dard. palče
Draganid. Gradska vježnica
Nova crkva, Kasajšta

KOMPAS

Fotografije za ovaj
broj Slobodne Hrvatske
nepravili su: Stanko
FERIĆ, Vilson POLIĆ,
Branimir PERIŠA,
Veljko MARTINOVIC,
Radeka NINIĆ,
Radovan GOGER

Sklanjanje pokretnih
spomenika kulture i arhivske
grde iz nadlupstog ureda u
Skradin na sigurnije mjesto

„Pucali su u romaniku i gotiku,
renesansu i barok, u antiku i secesiju,
u tradiciju i naslijede, u bolnice
i svetinje, jer im osim zločina ništa
nije sveto. Njihovi su spomenici
haubice i tenkovi, minobacači i topovi,
zrakoplovi i višecijevni bacači.“

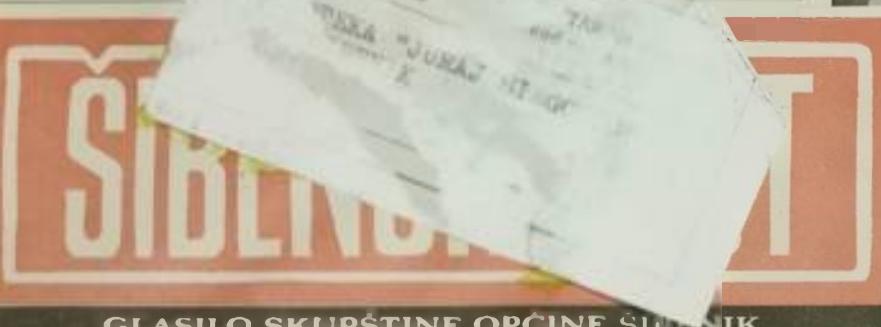

ZAŠTO JE NAPADNUT ŠIBENIK?

Postupci okupacijske armije i način izvršavanja napada na Šibenik su prototipni su elementarnim vojnim principima ratne taktilike, pa se može zaključiti da agresoru nije osnovni cilj bio trenutno fizičko zauzimanje grada, već razaranje njegovih gospodarskih potencijala, širenje straha, panike i destabilizacija kako u Šibeniku tako i u cijeloj Hrvatskoj. Novo pučanstvo bilo prisiljeno na oekativni ekonomski ekzodus u želi Hrvatsku, ali ne Želje Hrvata cak

Novo pučanstvo bilo prisiljeno na oekativni ekonomski ekzodus u želi Hrvatsku, ali ne Želje Hrvata cak

STRANICA 2.

GLASILO SKUPštINE OPĆINE ŠIBENIK

GOD. XXIX.
BROJ 1454

IZDAVAČ: INFORMATIVNI CENTAR
Šibenik, 5. listopada 1991.

CIJENA
10 DINARA

DRNIŠ JE PAO »ŠAPTON«

KRIZNI ŠTAB
DRNIŠA
U UNEŠIĆU - DVA
TJEDNA POSLJE

Oni dana Unešić, nekadašnje željezničko čvorište i jedan od središta Zagore, podsjeća na starije gradove s početka stoljeća. Groznica nije zlatna: u tome malom mjestu sakuplja se nevolja legnaničkih i dmiških kraja — groznica odlaska negdje nu sigurnije, prema Šibeniku i Splitu. Krizni štab Drniša morat će odavde zapovjedati operacijama nakon kojih bi učinio iseljen i droban dio Dalmatinske zagore trebao biti vraćen tamu gdje je oduvijek pripadao — u hrvatske ruke.

Stranica 7.

KAKO PREVLADATI PRETJERANI STRAH I PANIKU U RATU?

PRVA PSIHOLOŠKA POMOĆ - TELEFONSKI

Uzička ugrožavanja života ljudi doživljavaju i teške psihološke udarce, koji razviju svijet u kojem su do sada živjeli. Posljedica svega toga je intenzivna ugroženost, a to je stanje stresa koje djeluje na naša čuvenja, misljenje, ponašanje i tjelesne procese. Taj strah i stanje stresa potrebno je umanjiti, potrebno je pozitivno usmjeriti emociju, bljesak, paniku, što se u nama stvara, potrebno je pomoći djeci koja su izravnjena sućenja s ratom.

Stranica 3.

RAZARANJA

U Zavodu za zaštitu spomenika kulture u Šibeniku, evidentirane su oštećenja na kulturno-sportskim objektima povjesne jezgre grada, kao i na sakralnim objektima u zelenju Šibenika. U sedmodnevnom razaranju oštećeni su kupole katedrale, krov kazališta, Muzej grada, groblje i crkva sv. Ani, Breliška dvorana Nova crkva, lada na kući Štigović-Galbijani, crkva i samostan sv. Frane te Gradska vijećnica koja je pretrpjela značajne oštećenja. Gotovo u potpunosti razрушena je i nedavno obnovljena crkvica sv. Vida u Razorima. Razornim projektillima pogodene su i crkve Gospe Škrmske, Gospe od Oklina u Vodicama i crkva sv. Ivana na Konjevratima.

Vrijednost zaključaka često je obnovljena proporcionalna vremenjskoj distanci odnosno broju dana godina i desetljeća koji su protekli od trenutka kada se neki događaj zbio do definitivnog utvrđivanja stolova koji se mogu smatrati definitivnom istinom. Napad okupacijske vojske na Šibenik i njegove najbliže okolice svoje će mjesto u povijesti također dobiti u trenutku kada se dovoljno slegne talog vremena. Ipak i sada se može reći — pobjeda koju je izvojeno pučanstvo Šibenika nema sjenu. Ona je velika, važna i zaslужena napadaj okupacijske armije zaslužuje analizu zato što tom bikom rat nije dobiten. Naprotiv Šibenik je pred novim iskušenjima, a rat za Hrvatsku tek nam predstoji.

Upravo zato treba zanemariti diskusije o tome da li su ili nisu tenkovi smjeli izbiti na Šibenski most i da li se mogao elikasnije blokirati nebranjeni pravac preko Ciste Male, a nužno je posvetiti se pažljivoj analizi postupa ka okupacijske armije koja nam je zorno pokazala kako će se i ubuduce poнаšati i što su joj stvarne namjere.

Prije svega mora se uočiti da je bivša jugoslavenska a sada srpska armija izvršila napadaj na Šibenik suprotno elementarnim pravilima vojne taktike. Tenkovske jedinice nastupile su bez logičke podrške pješaka, minobacačka vatra prvično nije imala ni reda ni sistema napadaj s mora izgledao je konkluzno, a upotreba zrakoplovstva bila je uglavnom nepovezana s pokretima trupa na kopnu.

Krenimo redom. Okupacijska armija napala je Šibenik s mora i doživjela težak poraz. Desantni brodovi prevozili su vrlo mali broj pješaka i često su se kretili bez logičke zaštite topovnjaka i torpednih čamaca. Vjerovalo zahvaljujući pravovremenom zauzimanju otoka Žirja nisu u pomoći pristigle neu-poredivo modernije i razornije plovne jedinice s otoka Visa. Odmah zatim slijedi proraz tenkova prema Šibenskom mostu i Vodicama. Potrebno je reći da tenkovi nisu smjeli sleti do motela jer Dalmacija nije Slavonija i oni se ne mogu kretati drugačije osim cestama koje je vrlo lako zaprečavati pa i učinili ne-prohodnim za tenkove, a da istovremeno i dalje bude moguć prolaz osobnih automobila i manjih kamiona. Taj potez neprijatelja — proraz tenkovima desnom obalom Krke upućuje na zaključak da mu neposredni cilj nije bio upad u grad i njegovo trenutno fizičko zauzimanje. Naime, prijelaz preko mosta bez izloženog napada i osiguranja lijeve obale Krke krajnje je diskutabilan i praktično neizvediv. Istina okupacijska je armija u jednom trenutku pokušala izvršiti tenkovski proraz preko Konjevrata, ali veličina angažiranih snaga ponovno upućuje na zaključak da krajnji cilj ipak nije bilo osvajanje Šibenika odmah i po svaku cijenu.

Slijedi zatim intervencija zrakoplovstva. Napadi iz zraka usmjereni su na tri cilja — privredne objekte uporista hrvatske domovinske vojske opasne za zrakoplove i — civilne objekte. Napade zrakoplova ponovno ne prati osmišljena taktika okupacijskih jedinica na kopnu pa ni na moru iako je u tom trenutku od preostalih plovnih jedinica još bilo moguće organizirati kakav likav suvisi borbeni poredak.

Potpuno je izostalo u jugoarmiji obavezno i svim pravilima službe, svim udžbenicima teorije taktike polencirano — sadejstvo. Danas je na karti moguće učiniti strelice koja označavaju pravce kretanja i utvrđene točke okupacijskih trupa, ali je vrlo teško rekonstruirati osnovnu taktičku zamisao koja na primjer ne predviđa valenu su-

ZAŠTO JE NAPADNUT ŠIBENIK?

ANATOMIJA OKUPACIJSKE DESTRUKCIJE

OSNIVAC:
Općinska skupština Šibenik

INFORMATIVNI CENTAR ŠIBENIK

IZDAVAC: Novinsko Izdavačka i radio-difuzna organizacija Informativni centar Šibenik
V.d. upravitelj Informativnog centra ZDRAVKO KEDŽO

Ureduju redakcijski kolegi: Josip Petrić, Živana Podrug, Mirkko Sekulić, Diana Ferić, Olja Šoko, Branimir Peršić, Nevena Friganović, Stjepan Baranović, Ivica Poljičak, fotoreporter Vilson Polić
Uredništvo: Ulica Božidar Petračića 3, Šibenik
Telefon: direktor 29-480, ured-

ništvo 25-295, propaganda 25-608, ročnica 23-222
Pretplate na list za tri mjeseca 130, za pola godine 260 i za godinu 520 dinara. Za inozemstvo dvostruko — zračni račun 34600-603-876 kod SOK Šibenik. Prijavljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i športu kulturu SA Hrvatske, broj

2829/1-1978. Šibenski list je osloboden je osnovnog poreza na promet.
OGLASI: 1 cm/1 stupac 50 dinara. Mali oglasi, obavijesti građana i posebne usluge regulirani su posebnim cjenikom.
TISAK: »Slobodna Dalmacija« Informativne djelatnosti, p.o. Split.

radnju kopnenih i zračnih snaga ili vojnicima i posadama tenkova na bliskom prostoru pored Šibenskog mosta ostavlja dovoljno vremena za pijačku blagajne i kuhanje živila u nekakvom paprikašu od kapule.

No, ne treba ni karikirati, a još manje se zavaravati da vojni vrh i organizatori napadača na Šibenik nisu imali baš nekakav cilj, da su naslupali bez plana i da su svoje vojnike bacili u bitku bez razloga i smisla.

Sada kada se dim požara razlaže a zaglušujuće eksplozije, privremeno utihnuće vrlo je lako proniknuti u biljakičke zamisli okupacijske vojske pri udaru na Šibenik.

Treba se osvrnuti unazad i podsjetiti na dalekometne minobacačke napade na brojna sela u skradinskoj za goru. Jedan od najboljih primjera za razumijevanje svrhe napadača na Šibenik selo su Rupe Čelnici iz Brališkova ca, polpopognuti sredstvima jugoarmije uspijeli su lo selo ispraznili ne ulazeći u otvoreni pješački sukob. Pod pritiskom minobacačke paljbe u pravilu nepreciznih snajpera i otvaranjem mitralješke vatre na svakog civila koji se pojavi u selu ne frudeći se pri tome previše da cilj bude i pogoden, neprijatelj je uspio ublažiti okruženje svog uporišta u Brališkovicima i stvoriti si povoljniju stratešku poziciju.

Opstrukcija slična taktika, samo puna godena veličini cilja, primijenjena je i pri treba to reći, prvom napadaju na Šibenik. Okupator prije svega nastoji djevelati destruktivno. On razara gospodarske potencijale, gada minobacačima grad ne birajući posebno ciljeve željeći izazvati strah i paniku, upadom u informativni sustav potice nemir i uzava defletizam, slama obrambenu vojnu, slabu molive branilaca i pokušava ih uvjeriti kako je otpor uzaludan. Udarom na spomenike kulture ukazuje na svoju beskrupuloznost.

Na taj način pokušava pučanstvo Šibenika načerali na bijeg i seljavanje a uništavanjem gospodarstva u živoj perspektivi i na ekonomski eksodus. Naime, neprijatelj je svjestan da bi osvajanjem grada sa 50 000 stanovnika više izgubio nego dobio jer bi morao angažirati nekoliko hiljada vojnika samo za održavanje pokornosti pučansnja moran bi utrošiti strahovito puno truda i sredstava da organizira proizvodnju, a za sve to vrijeme bi bio izložen otpisu bojkotu djelovanju diverzantata i svim mogućim oblicima neoružanog otpora naroda.

Okupator, međutim, ima drugačije želje. On želi zauzeti onaj dio teritorija Hrvatske za koji smatra da mu pripada ali bez Hrvata! Srpska zločinačka politika ne želi u svojoj sanjanoj Srbiji Hrvate ni kao porobljeni narod. Zato je svaki zbijeg svako napuštanje sela i gradova njihov ratni uspjeh. Uostalom nije slučajno što okupacijske vojske ne ulazi ni u napuštene grada već a četnici ih poode sami radi plja-

ke. Gledajući sedmodnevni napadaj na Šibenik kroz laku prizmu mnoge stvari postaju jasnije, a pobjeda Šibenika postaje još veća i značajnija. Šibenik je pokazao da je moguće braniti se i uspješno obraniti od okupatora i bez boga stanovništva. Zato bitka za Šibenik predstavlja pokretnicu rata u južnoj Hrvatskoj, a njene poruke upućuju na nužnost još bolje organizacije obrane i studijskih priprema kontraofenzive koja će uporšte i odskočna daska zbezglog geografskog položaja vrlo brzo biti upravo naš grad.

Stanko FERIĆ

D. Škarić

D. Lugović

S. Friganović-Biga

J. Krmčević

ŠIBENSKI PSIHOLOZI SAVJETUJU:

KAKO SAVLADATI PRETJERANI STRAH I PANIKU U RATU

PRVA PSIHOLOŠKA POMOĆ - TELEFONSKI

Prijavljeni rat koji je nametnut Hrvatskoj ne zaboravljaju ni Sibeničani. Sedam ratnih, rujanskih dana što smo ih provinjeli (a niko ne zna što nas još čeka) konkretnizirali su sve naše strahove i stresnje od ratnih razaranja. Bili smo ujutru suočeni sa zločinstvom neprijateljskim napadima iz zraka s mora i kopna koji su projektili ne samo uništavanjem gospodarskih i stambenih objekata i kulturnih spomenika već i uništavanjem naših života. Bestijalni napadi neprijatelja na razara u same materijalne dobre. Nemirujuće nagrizaju našu peku, naše osjećaje i ponašanje, potako ih resklapaju. Tih sedam godišnjih dana što su ih Sibeničani provele u sklonistiku, u stanju stalnog grijeha su ostvrdili su reziljančne trageve a i djece životno u ratnim uvjetima, pod stalnom prijetnjom novih razaranja i sukoba. Stoga mi se svake delonacije od malo neobičnijeg zvuča, i dalje očekujemo da ćemo svakog trenutka čuti hručanje neprijateljskih zrakoplova nad našim gledavama. Istodobno treba poljublji vratiti se uobičajenim postupcima nemamo živjeti i raditi, treba potiskuti prevladački stalinistički strah i uverenje da će se rat u Sibenuku ponoviti u još istučnjem i strasnjem obliku. Kako to postići, što napraviti?

Uzdravljati i shvaćati tu situaciju u kojoj se većina stanovnika ova općina naša bivša bivša bivša psiholozi nju za sada desetak nuda imaju — svima kognitivno je potrebno

— Svi smo suočeni s ratom, ratazmom i u ratnom stanju koje je ulikovo normalne bivšine uvjete a za mnoge ljudi novčice na somu počnu početi već s više strana i s istodobno — kaže Svetozara Friganović-Biga psiholog pedagoške TLM, jedna od inicijatora

be stalno računati na to da ta situacija neće trajati, niti traja kratko, da nisu u pitanju tri ili četiri dana što znači da joj se ne smijemo posve preprečiti i baviti se samo mlijekom o tomu da li ćemo i kada biti napadnuti i što nam se sve može dogoditi. Uz osjećaj straha i zabrinutosti javlja se i osjećaj bijega i agresije. Možemo ih se najbolje oslobođeniti skupa i pozitivno uzmjerimo, ako se angažujemo na nekima svakodnevnim poslovima. Dakle, vrlo je važna samoskrivenost. Ovo vrijeme i čekanja i očekivanja od sebe možemo recimo koristiti za obavljanje poslova za koje dnevno imamo imali vremena bilo na radnom mjestu ili u kući, bilo bi dobro i iskoristiti zadovoljstvo s onim što smo obavili ili što su obavili naši bližnji jer time ćemo stvarno postajati zadovoljniji. Nadalje, treba ubjedjavati i izolirati treba što više komunicirati s ljudima kada su svojim bližnjima tako i za susjedima i prijateljima i ne predavati se očekivanju i lugovanju. Treba se potukati i dati i smijati jer i to je potrebno bez obzira na to što rat donosi i razaranja i ranjavanje i smrću ljudi. Ako ne iko osjeti pretjeranu depresiju, ako se osjeća izuzetno loše na smje, to skrivati, već mora obvezno potražiti pomoc liječnika, stručnjaka. Ne smije to zanemarivati.

Vrlo je važno neglaziraju Dina Lugović i Svetozara Friganović da se ovdje ne razmišlja o tome što će se u budućnosti dogoditi, o tome da li će se vaditi glad na ličem osjeti bez trova nad glavom, da li će negativi sve razrušiti. Treba u ovom vremenu živjeti s jasnostima od danas do sutra jer se na taj način umanjuje stanje stresa i zabrinutosti. Istodobno treba realno sagledati situaciju u kojoj se nalazimo, treba očekivati i da će ćemo ponovno morati u sklonistiku i s obzirom na prolekto istaknuti debrio ga za te prepremili, osigurati zalihe hrane, pića i potrebiti prilagoditi se životu u sklonistiku. S tim u vezi, kažu, važno je imati povjerenja u ljude s kojima se u sklonistiku zadržavamo. Treba održati međusobne odnose, odrediti ljudi koji su najvećim delom učinjući napredci, autoritet i spremni su stvoriti što veću koheziju u grupi. Za prevladavanje straha i panike te privlačenje ravnostiju napomjene Dina Lugović vrlo je važno da ihu primaju, istimati informacije o tome što se odo njih događa i u koliko će situacija nastati bez obzira na težinu i posljedicu.

Umanjiti painje djece

Ratna psihoza i stradanja naprje i najopasnije ranjavanju psihi i ponasanje djece, ostavljajući na njima trajne pedelete straha, napetosti i prekliviranja u mlađenici i mladim sklonistima uz stalne zvukove granata, mina, bombi. Zbog toga će u radu ove grupe šibenskih psihologa posebna pažnja biti posvećena djeци, posebno školskog uzrasta.

Pripravimo napredu radeći s našim sinovima i raditeljima i savjetovati ih o tome kako i u ovaj ratni situaciju postupati s djecom na koji način im pomiti da što bezbožnja produzira kroz sve ovo — kaže Jagoda Krmčević, školski psiholog — No, sve ovisi o tomu kada će i da li će početi nastava. Ako nastava bude organizirana velika je odgo-

Ženi umjesto cvijeća nosi se kući topovska granata

Mali prebjeg u Unesku

NEKOLIKO MINUTA S JOSIPOM PAIĆEM, SEKRETAROM OPĆINSKOG SEKRETARIJATA ZA PRIVREDU

SPAS U MJEARAMA REPUBLIČKE VLADE

ŠTETE od agresorskog razaranja u gospodarstvu Šibenske općine mjeare se stotinama milijuna američkih dolara. Najveći Šibenski sustav TLM neće preživjeti bez eksplozivnih mjeera Vlade Republike Hrvatske — ističe Josip Paić, sekretar općinskog Sekretarijata za privrednu.

U situaciji kad se štete u oblasti gospodarske mjeare stotinama milijuna američkih dolara gotovo se epsurdnim čini pilanje — što mora poduzeti općinska vlada da se takvo stanje sanira! Jasno je međutim da prva koraka mjeare nagnuti je da upravo od njene elitnosti možda čak i upornošći zaneti — končna odluka Vlade Republike Hrvatske. O tome u razgovoru sa Sekretarom općinskog Sekretarijata za privrednu Josipom Paićem:

— Šibenik je u osam ratnih dana pretrpio ogromne štete, a najveća razaranja evidentna su u oblasti gospodarstva. Tvorница ležkih metalova, -Vinopladi-vinarija-, Šibenske -Luka-, -Šipad- i drugi pratrppjeli su ogromne štete koje se mjeare stotinama milijuna američkih dolara. Šibenska vlada će stoga nastojati da pomognu da se to stanje što prije sanira, da se štete procijene i da se od Vlade Republike Hrvatske

dobiju sredstva za -čišćenje- gospodarstva. Postoji velika opasnost od socijalne napetosti, prije svega zbog stradanja TLM-a sa pet tisuća zaposlenih utijekujući i njihove obitelji. Dakle, u situaciji kad je kompletan proizvodnja obustavljen, kada je elektroizdaja u cijelosti uništena, taj kolektiv nije u mogućnosti da isplaćuje plaće radnicima, pa se od republičke Vlade hitno moraju izrañiti određena intervencija sredstava i aktakcije u raspodjelu dohotka. Preciznije — trakil će se osloboditi dohotka za -Luku-, -Zalin- -Vinograd- koji je pretrpio ogromne razaranja i druge. Kada se sve mu ovome dodaju i štete od momenta prvog napada na Hrvatsku od 17. kolovoza prošle godine, passno je da su štete uvek još više potencirane, a nije tačko zaključiti da je zbog svega loga situacija u Šibenskom gospodarskom izuzetno teška. Blokadom do sada jedinog slobodnog pomorskog puta stanje se izdala u dan pogorjeava, jer je trenutačno one-mogućena i opskrba ljudi pulom.

• Nezadost, u nepovoljnoj situaciji je cijela Hrvatska. Možete da treba biti energičan i brz jer je zahtjeva za saniranje štete sve više. Da li je u pogledu obraćanja Vladi

Republike Hrvatske već nato učinjeno?

— Prošli tjedan neposredno nakon što je ratna opasnost u Šibeniku minula, Šibenici su posjetili raznorazne delegacije. Bili su tu predstavnici iz Regionalne gospodarske komore iz Splita, koji su obišli nešto užljene objekte i već su u našu svoje imo na adresu Kriznog Štaba Gospodarske komore u Zagrebu uputili informaciju o trenutnoj situaciji u Šibeniku i kako su istakli, poduzet će sve da se ublaže posljedice zadnjeg stanja u Šibenskoj općini. Takoder, u Šibeniku je boravio i ministar Bernardo Jurline, koji je donio određenu odluku, obišao užljene objekte i obećao da će učiniti sve što je u njegovoj moći da pomogne Šibeniku izvršiti više Stupljene općine, među ostalim program i program mjeera za sanaciju stanja koji predviđa oslobodjivanje čišćenja poduzeća od svih dodatnih izdvajanja iz dohotka, sve dok se ne sposobi za normalno provođenje. Uz to idući tjedan zasjeda i SABOR, tako da će se posredstvom naših zastupnika pripremiti materijal prezentirati i predstavnici republike Vlade, a pojedinačno i predsjedniku Republike Franji Tuđmanu, kao i predsjedniku Vlade gospodinu Greguriću, i vjerujem da će i Vlade poduzeti sve što je moguće da Šibensko gospodarstvo ponovno stane na -vlastine noge-

DB

TVORNICA ELEKTRODA I FEROLEGURA

MALO SUNCA U HLADNOJ VODI

Za razliku od drugih velikih stradateljika, TEF se provukao kroz »iglane uže«. Drugim riječima, osim gelerima i mećima izrešetanih pogona, većih oštećenja na kapitalnim TEF-ovim objektima nema. Prolazvodna postrojenja stoje — radi jedino pogon ferolegura, a spas, poput »malo sunca u hladnoj vodi« donosi jedino otvaranje Šibenskog kanala.

Započeli razgovor s nekim, tko je gojgu-tu retu u Hrvatskoj osjetio i prije barbarske agresije na Šibenik, ali nekoliko dana poslije napada pitajući se istodobno da li je rat na ovim prostorima uopće i prestao, vido je teško. Na žbog nemile istine, nego zbog gorka i još teže neizvjesnosti budućih dana — ipak, gospodin Petar Rajević direktor TEF-a pitamo — kako to da je TEF, za razliku od nekih drugih, danas proizvodno praktički mrtvih poduzeća, uopće preživio 168 sati izravnog napada na Šibenik?

— Tih 168 sati pod gotovo permanentnim paljebom, iz aviona, s mora, iz tankova i haubica, koji su bili u okolini Šibenika, TEF praktički, prolazvodno nije funkcionalan, premda su se činili napori da se pojedini dijelovi postrojenja u Tvorici elektroda spašu, uz jedan veliki angažman i poslovnuost nekolicina ljudi koji su u to voleme praktički permanentno bili u TEF-u. Zahvaljujući tome nisu u tom dijelu pogođene niti koje posebne štete.

• Koliko ljudi je u to vrijeme bila angažirano u proizvodnji?

— Pa, teško mi je sada polaznično izdavati ljudje, ali nekoliko ključnih ljudi iz pogone -Elektrode- bilo je angažirano tijekom svih tih 168 sati u Tvorici. Ali je i razumljivo jer su i članovi obitelji tih radnika bili u TEF-u, budući da je TEF u to vrijeme bio jedno ogromno obiteljsko za vaši dle. Mješena zajednica Crnice, tako da je, poslijedno tome, taj dio ljudi koji živili i radili u Crnici dobio svoj abon u tom vremenu.

• Sreća je da je Šibenski list poslužio način na koji je sada slučaj na tim postrojenjima, kakav je sada slučaj na tim postrojenjima.

me ne ostavlja veća posljedice?

— Nikakvih direktnih posljedica, u smislu nastojanja štete na postrojenjima, nema. Poznato je da mi se ferolegura nekad stojimo i dvadesetak, dvadeset i pet dana i nakon tih stanja (najčešće su to godišnji remonti) mi bez nekih većih posljedica startamo. Tako ni ovih petnaestak dana nije izazvalo materijalna oštećenja na postrojenjima, ali da indirektnih šteta zbog obustavljanja proizvodnje Imo — to je razumljivo. O veličini indirektnih šteta u ovom trenutku ne mogu se sigurnočuo govoriti. Neka kalkulacija moraju pokazati što smo sve izgubili zbog sticanja proizvodnje u ovih petnaestak dana.

• Znači izravnih posljedica neprijateljskog napada na vitalnim TEF-ovim postrojenjima nema?

— Direktnih posljedica na vitalnim postrojenjima nema. Međutim, TEF je doista izrešetan i došao je brihatina, gelera i rupa po TEF-u, ali za vrijeme cijelog napada agresora ni jedno vitalno postrojenje nije oštećeno.

• Možemo reći — sreća u nesreći s obzirom na mnoge druge koji danas mogu govoriti istaknuto o krhotinsma reta?

— Mi smo sada na neki način organizirali proizvodnju, međutim, ukoliko se hitno ne razriješi problem prilike TEF-u morskim putom, jer su ostali danas su nepraktičnim, dakle ukoliko se ne otvorí Šibenski kanal, bit će mora prilagodi slaviti — bilo je u broju — jer ćemo ostati bez sировina. Sav dobar sировина i sve robe u TEF-u praktički ide morskim putom.

• Upravo prije očeg agresorskog rata na Šibenik TEF se počeo poštočno ogorjavati, nakon jednogodišnje i vjerojatno najveće križe u svojoj povijesti. Znači li ovaj bezumnji rat vraćanje na to nemilo stanje?

— Strategija prevladevanja brzo u TEF-u ne polazi neposredno od razdoblja uoči rata, već mnogo ranije. Vido dobro je poznato što je TEF prosljedio već otpnute prije godinu dana, kad smo mi kalkulirali da zajemčenim osobnim dohodima i banjatim kad smo počeli kupiti plodove te jednogodišnje strategije za prevladevanja križe, počloga se, nezadost, sa agresijom na Šibenik i ti plodovi naprosti su pali u vodu. Šteta, jer TEF je u pravom smislu po-

čao s -čišćenjem- proizvodnje, vratile smo se na normalne poslovne dohotke (prilogodjena novčica uvezena za 35 sati). Riječili smo problem struje, što je, takođe, poznato, ne na način kako se pogradi puno pricelo i pitalo — adakla TEF-u para da plati struju, nego jednom zgodnom konstrukcijom, praktički tudiš parava smo riječili problem struje, a tim da smo se kreditoru koji nam je plasirao sredstva, obvezati dati jedan dio dozvoljene prilive. I ta obveza oko plaćanja struje trebala je biti izmisljena koncem veljače tadašnje godine. Kako će sada ta funkcionalisti u ovim novim uvjetima ostati da se vidi, odnogna potrebno je vremena da se cijela ta situacija analizira i nadje optimalna rješenja.

• Grmljavina (što je tog prvog listopadskog jutra nemilosrdno parala Šibensko nebo) umnogome podsjeća na tek minule agresorske dane, koji se ne zaboravljaju. Morate ipak, da, i po Vašim procjenama — koliko vremena treba TEF-u da se oporevi?

— Da bismo počeli s maksimalnom i normalnom proizvodnjom potrebno je samo da imamo normalnu opskrbu sировинama. To je ujvjetno vezano uz prolaz kroz Albeniski kanal. I mi bismo s maksimalnom proizvodnjom, u uvjetima da imamo normalan dobit sировina, mogli startati za četiri do pet dana. Košta će, pak, trebati vremena da se finansijske posljedice svega ovoga analizaju, to će same analize i rješenja pokazati.

• Znači li to da sudbina zaposlenih TEF-a ne dolazi u pitanje?

— U ovom trenutku u TEF-u ne?

• Znači li to takođe da neće biti novih sistematisacija radnih mjesti, odnosno onih koji će morati na tako zvano -čekanje-?

— Pazite, mi ne adušujemo od planova kojih smo se zapravo zadali prileđe godinu dana. Jer to je zapravo jedini prvi put, a tim da ne adušujemo ni od onog obete da nikto iz TEF-a neće na ulicu. Za svakog nešto radnika mi ćemo nekakvu skrb prenati, milim na one radnike koji budu moreni ići na čekanje. Posed latkovac je ujedno ujedno i da se u skorije vrijeme počeli realizirati i ideje o dotoku stada, ovise o mogućnostima TEF-a.

• U ovom trenutku, na svojim radnim mjestima nisu su radnici TEF-a. Kada moguće da bi se svi mogli vratići na posao i početi s normalnim radom?

— U prvom radu, s obzirom na latentnu opasnost od bombardiranja, mislim da, zbog sigurnosti svih ljudi i zbog što tako organiziranje posla u ovom smislu u TEF-u i s obzirom na to da pogoni nisu u punoj proizvodnji, nema potrebe da svih radnika budu na radnim mjestima. Mi smo pozvani samo da ljudi koji su ovog trenutka počeli potrebiti za proizvodnju. Onog trenutka kad bude mira na ovim prostorima mi ćemo realizirati ono što smo prije godinu dana zapravo — a to je ona optimalna shema u TEF-u.

„ŠIBENKA“

BILO JE I RATNIH LEŠINARA

Šibenik je za vrijeme rata bio dobro opskrbljen kruhom i većinom prehrabnenih proizvoda. Štovančani to mogu zahvaliti prehrabnenom poduzeću -Krk- i javnom poduzeću -Šibenka-. Rat ih nije zatekao nespremno

Utorak je možda bio najteži dan za Šibentance. Šibenik je bio napadnut u morn, a kopnem i iz zraka. Usprkos svemu tome, radnici Šibentine -Irgovine u letetom neboderu i oskrbeni četvrt na Šibentecu. Tijekom pogodnoga pozavani su svih radnika pa je u artelu radilo čak jedanaest proizvodnica u različitim dijelovima grada. Radno vrijeme je bilo od 7 do 18 sati, a poskrdbu za vrijeme izravnog opasnosti je stala. Asortiman robe bio je zadovoljavajući i premda je bila velika potreba za mlijekom, sirom, konzervama i automatskim hrana, ni u jednom trenutku nije došlo do nešto. Vecina radnika -Šibenka- savjetovala je obnoviti svoja zadruga, premda je ponekad i njihov život bio ugrožen. Tako su radnici u proizvodnici bi. U letetom neboderu četvrt vrijeme bili u toj proizvodnici, a u vrijeme najvećeg napada galionili blizu Šibentike, kojih im je poslužilo kao sklonisko. Kako su nam rekli članovi Križnog Štaba -Šibenka-, svih su radili sve. Prvi nekoliko dana član Križnog Štaba Žoran Živković razvukao je hranu u mnoga obitelj. U svaku dobnu danu i noći razvukao je hranu za pripadnike Garde i MUP-a. Jedno što je bilo dana većno bilo je da se zadrži izdati.

— Majorstvo smo bili kad bi se radnici vratio obnoviti zadržati — pitač Tomislav Baćelić, jedan od članova -Šibenka- Križnog Štaba.

Neki -Šibenka- proizvodnica protivljuju se prava razaranja. Materijalne štete nisu male, ali one što zaslužuju svaku osudu je ponasanje nebil Šibentance. Bojni su tatu siluciju iščekivali stručne Irgovine.

Osim -Šibenka- sve ratne dane radili su i radnici prehrabne -Krk-. Kako kaže Mirjana Čubrav, direktorka -Krk- svih ratnih dana radilo se četiri deset tona hrane. To je 12 tonu, dosta manje nego što se počeo u normalnim uvjetima dobiti. Prvi dana počeo se same kruš, a kasnije su se počele i krupe pečene i dvogede. Ni jednog trenutka nije došlo do zastojata, slijedila je bila dovoljna. Svi radnici, bojni su za to bili zaduženi, galionili su se na posao i posudili istog vremena kada se oglašavao srušenje na mrežu agresora. Odista, svih su ostali članovi mješene na svim radnim mjestima. Očekito je bilo da će se zastojiti od nevjere i nezadovoljstva, a to je bilo i resno. Razvozili su mrežu na Malačku galavu te nastavio na nevjestitelju mru. Ovo samo su dijelovali onoga što smo doživjeli u osam ratnih dana. — M. L.

Pred prostorijama Caritasa

S LJUDIMA KOJI POMAŽU DRUGIM LJUDIMA

»BLAŽENIJE JE DAVATI NEGO PRIMATI«

Kad sam se u srijedu 2. listopada, po dogovoru, rano ujutro zaputila u biskupijski -Caritas- (u Cmici), preko puta TEF-a, nisam ni pomisljala da će ih zateći u samoj -Caritasi-. Vjerojatno to nije planirao niti moj domaćin don Slavko Mikelin, voditelj Šibenskog -Caritasa-, kada me je zemljom da dodam već u 7 i pol jer on -u drugo vrijeme ne može-. No to je kao i mnoge druge slučajnosti u ovom poslu ispozao pravi pogodak, jer sam upoznala i puno svijeta i vidjela našku kraljinu što -Caritas- radi. Jedino mi je žao što nisam uspjela razgovarati s ljudima iz Durdevca koji su noć prije tega jučera negdje oko ponoći dovezli kamionima pomoć iz te ipak daleke općine i koji su vrlo rano uz osiguranja policije otplutivali. Ja sam u međuvremenu posla kavu u kužnici kod gospode Milenke privremene domaćice naše rođene sestre don Slavka koja je došla na ispmot bratu. (»U posljednje vrijeme toliko radi da sam se zabrinula za nje-
ga-).

Već oko osam sati započeo je radovi svakodnevnog posla primanja ljudi u ugodnoj sobici u prizemlju gdje sam zatekla gospodu Vjeru Belamaric

— Već mjesec dana i više pomažem ovđe u -Caritasu- — prěla mi

Gospoda Vjera Belamaric

gospoda Vjera, ne prekidajući poseo — Sama sam htjela pridonići, znala u mirnovni sam. Suprug ja seda živimo sami, sin je na studijama nemam nikakvih obaveza. Osim toga i radila sam kao službenica pa mi je ovaj posao blizak i sad sam se naprostio zaroblila. Ako već ne mogu ništa prdonjati na bojnom polju s oružjem — mislim i ovđa sam korisna.

Poslove s ljudima log je jučra vodio Joso Luketa kojeg sam upoznala još u vrijeme predizborne kampanje naše Primoštenac Kafe da dnevno zna doći iako puno ljudi, ali pomoć naravno ne dobiju svi. Otkad je ovo zasla masovno počelo s izgnanicima vodi se prilično stroga evidencija pomoći a kartonima i uz uvažavanje osobnih karbona izvještih karata koje izdaje Centar za socijalni rad.

— Znate mi bismo željeli svima pomoći, ali zasla imamo svakakvih ljudi koji znaju lo i zloupotrebiti. Mi jednostavno moramo biti strogi i principijelni.

Ubrizo se u to i sama uvjeravam jer dolaze ljudi iz odmarališta koji ushvati lamo gdje su smješteni imaju — sve. Njima se ne može dati hrana — osim u izuzetnim slučajevima kad su u pitanju mala djeca ili starije osobe za koje se uvijek nade pokoji sok slatkiš paketi mlijeka. Novac te osobe mogu dobiti samo uz potvrdu direktora odmarališta. Nitko tko nije prijavljen kao izbjeglica kod Crvenog križa ne može dobiti pomoći.

I dok tako pričamo ljudi, isključivo žene dolaze i traže pomoć. Neki su tu već bili pa znaju proceduru na neki, točnije jedna gospoda pomoći razočarana (iko zna možda i ogorčena, možda i osramocena što je na to spale) kaže kako one nema vrijeme po Crvenom križu tražiti osobni karbon.

Ljudi traže deku, pitaju za novac. Oni koji imaju sva uređena papira dobiju 500 dinara po osobi.

Održimo i u skladisti gdje su log jučra -dežurali- Ante Mikulandra i Ana Škerica. Ante je sva donedavno bio radnik TLM-a i Ana ima 18 godina čeka početak akademске godine, pa da otplutuje na studij. — Dolazim tu na ispmot već desetak dana, otkad sam zapravo izgubio posao u tvornici. U njoj sam proveo 12 godina, prije toga radio sam na brodu, što sad sam tu. Valja ču se nekako snati. Posao nije težak uz to dode i dosta ovih mlađih na ispmot. Ljepo je pomagali ljudima. Roba nam pristizle odgovaraju-

imemo pakete iz Đangke, Njemačke Švicarske ali iz Zagreba, Bjelovara.

— Dodam iako kad sam slahodna — kaže Ana koja je tu župljanka — Iipo je radili ovde. Eto nekakon domaćina, don Slavko koji je cijelo ovo vrijeme branio o ljudima iz Durdevca, prelovara kompanije osiguranja.

— Prošle godine u travnju osnovali smo biskupijski -Caritas-. Sama njež caritas znači kršćanska milosrdna ljubav preko koje darovaleći pomoći gromoguću braću. Mi smo potpuno smostalna, humanitarna ustanova koja suraduje s drugim sličnim kada na primjer Crvenim križem ali od nikoga ne zavisimo. Uz to smo potpuno dobrotvorne organizacije u kojoj rade isključivo dobrotvoři.

Od siječnja ova godine počeli smo se baviti problemima Knina, znate li?

Če mnogi nem pomaju ali ja bih isla-kao izuzetno dobru suradnju sa -Križem- i -Vinogradom- koji nam zasla uvjjet izradu u susebi. Spomenuo bih i 2 Blaće i M. Blaće iz Šibenika koji su nam zasla događaju pomoći.

● Vi ste vodiljci -Caritasa-. Kako je do toga došlo?

— Pa biskup mi je povjerio tu službu iako sam ja oslač i župnik ovduče. Zapravo i sam sam sklon ovom radu i uvjetovali sam se kako je istinita ona izreka iz Sv. Pisma -Blaženje je davati naga primati-. Neće mi je kad nam poneseane novca u najradiosniji kad mogu utješiti ljudi i pružiti im ono što im treba.

● Kakvi su ljudi i sa kakvim potrebama vam dolaze?

— Ne možete ni zamisliti! Od 1. kolovoza počeo sam voditi dnevnik. Evo

TREBA VRATITI DRNIŠ

DRNIŠ

Četnici olimaju, harače, pale. Sve pred sobom nemilosrdno uništavaju. Prije četiri dana u Drnišu je bila evropska mirovna misija i vjerujem da su i oni ostali zaprepašteni izgledom Drniša. Sada je stanje još gore. Najveći dio Drniša je poplaćan, popaljen, uništen...

Rok od sedam dana koji je Vlada Republike Hrvatske dala Istražnoj komisiji da dozna sve o uzrocima predaje i napuštanja Drniša, prošao je, a da nikakvi službeni podaci nisu objavljeni i nadalje najvećem dijelu javnosti ostaje da nagada da li je povlačenje hrvatskih obrambenih snaga iz Drniša -taktički polez- ili pak -sramna predaja-

Prilikom jednog od redovnih telefonskih razgovora sa predstavnicima Zapovjedništva obiane i Kriznog štaba Drniša koji se sada nalaze u Unešiću, dogovorili smo razgovore za -Šibenski list- misliti da će vladina Istražna komisija do tada reći svoje.

Kada smo u srijedu negdje oko 18 sati došli u Unešić snažne su detonacije objekata unutar grada. Rekli su nam tenkovima i minobacačima iz pravca Žitničke luke po Pakovu Selu. Sali kasnije po Planjanima. Noć ranije po Miljevačkoj krajini. Već šesnaest dana, u natoč primirju po čitavoj drniškoj općini

Dogovorani razgovor sa zapovjednikom obrane Lukom Vujićem zbog svega navedenog nije bilo moguće obaviti. Vidno umoran tek bi nam u prolazu uspijeo dobiti. -Radimo pričekajte još malo - Čekajući u prostoriji na uralima koje je stajalo -krizni štab- čakali smo uz kafu ala -Petit Beurre- sa starim znancima zapovjednikom štaba Antom Mamićem, predsjednikom Skupštine općine Drniš Josipom Odakom, fra Antonom Čavkovićem, novinarom -Slobodne Dalmacije- Antonom Vukušićem, Lukom Odakom i mnogima drugima.

● Kako funkcioniра Krizni štab. Što sada radije, pišemo Josipa Odaka

- Krizni štab pokušava rješiti probleme za koje je nadležan. Nastojimo normalizirati život koliko god je to moguće. Problem opskrbe hrana smo rješili vode imama a ovih četiri dana rješili i problem struje. Što se vojnog dijela tiče pomajemo koliko možemo na raspolažanju smo zapovjedniku ali u strateškom dijelu operacija ne sudjelujemo.

Drugog rješenja nije bilo

ŠL Znam da nerado odgovarate na pitanje u vezi s padom Drniša, ali, ipak, podejimo se kako je došlo do napuštanja Drniša.

ODAK: Hrvatske snage napustile su Drniš osamnaestog rujna. Sesnaestog u kasnim noćnim satima evakuirani su mještani Drniša Tribunjia i Badnja, dok su mještani Šivenica evakuirani nekoliko sati kasnije. Sesnaestog u 19:30 na sastanku Kriznog štaba kojem su bili nazočni zapovjednici MUP-a i ZNG donesena je odluka da se krene s evakuacijom. Tenkovi okupatorske vojske tada su bili u Kričkama kod crkve svetog Đurđa. Neposredna opasnost prijetila nam je i iz pravca Oklaja, dakle s prominskih dijela. Gore su tenkovi bili iznad Suknovaca, dolazak tenkova iz pravca Kričaka značio je blokadu Ćikolskog mosta, jednog izlaza prema Šibeniku

Nije se trebalo lako predati

ŠL: Neprijateljske snage već su mnoga ranije okupirale područje Biocica. Biocic i Tepljuha, tako da se želiči napad na Drniš i okolna mjesto mogao predvidjeti.

ODAK: Da, ta su mesta okupirana još prije dva i pol tri mjeseca. Tenkovi koji su šesnaestog krenuli

■ Tenkovi okupatorske vojske tada su bili u Kričkama kod crkve svetog Đurđa. Neposredna opasnost prijetila nam je i iz pravca Oklaja, dakle s prominskih dijela. Gore su tenkovi bili iznad Suknovaca, dolazak tenkova iz pravca Kričaka značio je blokadu Ćikolskog mosta, jednog izlaza prema Šibeniku.

iz Knina preko Biocica. Biocic na Kaduru Glavici, Olavice i Kričku zatvorili su taj krug. Negdje oko 13 sati kada nam je dojavljeno da su tenkovi krenuli iz Knina obavijestili smo sve sve nadležne komande, ali očito nije se raspolagalo snagama koje bi se mogle suprotstaviti tim tenkovima. Kad su došli do Kričkog olivara su paljbu pucano je i iz pravca Oklaja, zapravo preko Krke iz Kistanja te iz pravca Vrbnika iz Bobotola.

ŠL: Ukratko, Drniš se našao u neprijateljskom okruženju.

ODAK: U polukruženju Ćikolski most je bio jedan izlaz

ŠL: Kada ste Vi otišli iz Drniša?

ODAK: U utorak poslijepodne sedamnaestog rujna zajedno s još trojicom članova Kriznog štaba. Otišli smo lek kad su se tenkovi pojavili nadomak mostu. Silvradan su se rekao sami povukle sve naše vojne formacije.

ŠL: Za Drniš kaže da je -čekom pao-. Mislite li da je tako trebalo biti?

ODAK: Izkreno govoreći nije se trebalo lako lako predati. Samo toliko.

Stići će ih ruka pravde

ŠL: Rok od sedam dana kojeg je Vlada odredila da bi se istražili uzroci napuštanja Drniša, upravo istječe...

ODAK: Ne znam bio bih rekao izvještaj Kriznog štaba postoji ja kao predsjednik Skupštine općine stoim na raspolažanju i ponavljam - Iko god da je

■ Možda ja ne razumijem tu politiku koja se vodi na visokim razinama. Gospoda nam stalno preporučuju da se suzdržimo, da ne odgovaramo na "provokacije", ukratko, da poštujemo primirje. Za to vrijeme neprijatelji nam šalju projektille...

kriv treba snositi odgovornost. Ja sam spremam krvno odgovarati ako se utvrdi da sam krv Medulim, najprije treba vratiti Drniš i očistiti dmišku općinu.

ŠL: Imate li detaljnije informacije o stanju u Drnišu?

ODAK: Četnici olimaju, harače, pale. Sve pred sobom nemilosrdno uništavaju. Prije četiri dana u Drnišu je bila evropska mirovna misija i vjerujem da su i oni ostali zaprepašteni izgledom Drniša. Sada je stanje još gore. Najveći dio Drniša je poplaćan, popaljen, uništen...

ŠL: To je sad u gradu?

ODAK: Kroz Drniš prolaze jedinice okupatorske vojske i zajedno s četnicima bijekom dana -čekajući grad. Noću se povlače u svoje baze.

ŠL: Sesnaest dana nakon pada Drniša hrvatske snage počinjući započinje vrhovništvo Hrvatske na odgovaraju na, uglavnom topovaku i minobacačku paljbu okupatora. Oni to koriste zaузimanjem našeg teritorija. Tako su sinot, pali Mljevice.

ODAK: Možda ja ne razumijem tu politiku koja se vodi na visokim razinama. Gospoda nam stalno preporučuju da se suzdržimo, da ne odgovaramo na "provokacije", ukratko, da poštujemo primirje. Za to vrijeme neprijatelji nam šalju projektille iz pravca Žitnice, dijela vojarni u Tribounju Laškovicu. U zadnja dva dana luku Mljevice i ovaj dio Zagore.

ŠL: Da kada će se tripti ova njihova svakodnevna divljač? Drugim riječima do kada će se početi naredba vrhovništva o poštivanju primirja?

ODAK: Sva narednja i odluke Vlade Republike Hrvatske i predsjednika Tuđmana do sada smo pošljivali Poštovali čemo i ubuduće. Ali, treba znati da bez obzira na ishod rata razgovora o nekakvoj trećoj dugosjivoći neće biti. Hrvatski narod živjet će jedino u Hrvatskoj.

Luka Vujić ulio povjerenje...

ŠL: Jeden od onih ljudi koji su, po inicijativi vrhovništva, često išli na pregovare s predstavnicima vojske. Postojali su uspjeli potpisati uspostave primirja na ovom području trebalo se održati neposredno prije pada Drniša. U Tepljuhu, ako se ne vratim. Nakon svega protivljene mislite li da ima smisla nadalje pregovarati e okupatorima?

ODAK: I kod tog posljednjeg pokušaja pokazalo se kakvu politiku provodi srpska soldatska Sjedala se na te je razgovore poslala neku tračerazrednu garnituru -pregoveraća-. Što da vam kažem nakon svih tih pustinj razgovora, nakon sveg tog prvenstveno našeg, hlijenja da se situacija nješi mirnim putem. Mislim da s njima više nema razgovora. Kako jesu za pregovarački slot s onima koji ubijaju naš hrvatski narod. Evo i u jučerašnjem napadu prema Olavici, stradala su dve novine čovjeka. Kako razgovarati s tim monstrumima koji pljačkaju i ubijaju koji ruže najsvelja mjesač hrvatske prošlosti i sadašnjosti. S takvima više nema pregovora. Moći se povuci u vojarnu ali jedino u one u Srbiji. Za njih mjesač u Hrvatskoj nema. Hrvatsku će morati napustiti milom ili silom.

ŠL: Da se na trenutak ponovno vratimo Drnišu. U jednom od razgovora rekli ste da su ljudi bili spremni braniti Drniš i okolicu samo što je nedaleko čelični čovjek koji bi koordinirao obrambene potencijale. Sada su sve hrvatske snage stavljene pod zapovjedništvo Luke Vujića.

ODAK: Jest, i rezultati se već vide. Postigli smo uspjeh kod Pakova Selu, Pakrovniku i Sedamčićima. Luka Vujić ulio je veliko povjerenje...

(Razgovor s Josipom Odakom prekinula je tužna vjesnična pogibija hrvatskih vojnika Bože Markovića i Ivo Gorale. Iako da je mnoštvo pilanja ostalo približeno tek u novinarskom notesu...)

Razgovarala: Linda MILIĆ

oci lanceari. Prava istina o padu Drniša znali će se leto nakon tihga ovoga — zasad — u Kriznom štabu Drniša smještenom u Unešiću sv. Mariju došla preko grava. O vojnim operacijama crne Luke Vujić, četvrtog u JNA, a svi su oslani samo na pogruženje. Ovaj je Krizni štab imao i manje veći zadatak — vratići u hrvatske ruke sve one krajeve koji su lo odvojeni i bili.

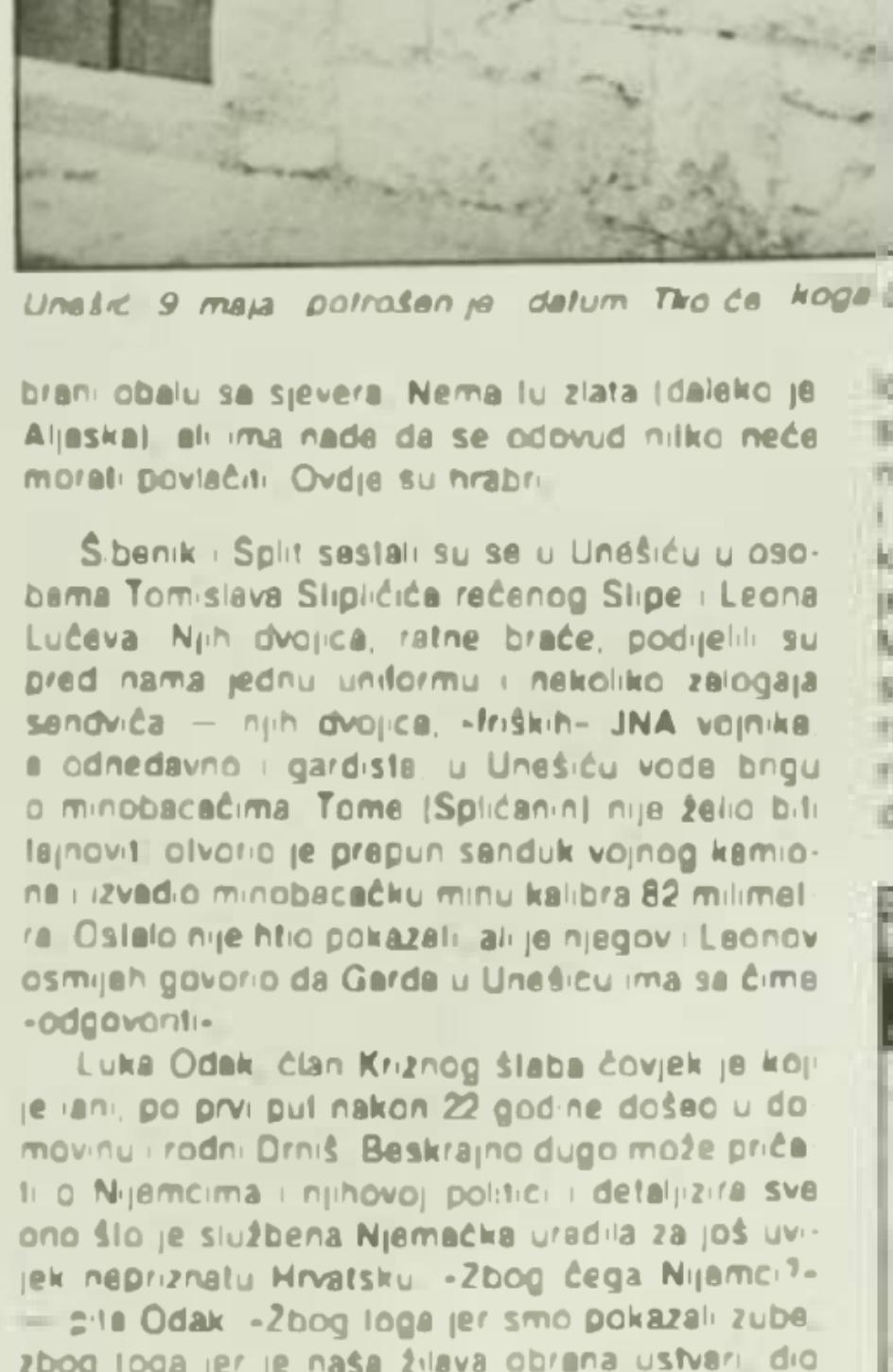
Unešić podsjeća na sjećane gradove s početka stoljeća. Ali ova groznača nije zaista ova je groznača čijeg način je prema Spisu Šibeniku. Na zidu u centru sela stoji grafiti: „Čekaj me dolazim 1991.“ To je godina na koju imaličko čekati nekadašnjeg JNA vojnika Boris Dragović, finomehaničar iz Šibenika i gardist koji je u službu hrvatske obrane stavio sebe i svoj automobil NISSANOV džip siedi na židicu i jede grožđe — jedino što će od ovogodишnje tonakrak slabe biti za uobičajenu bolest će ljudi zato da zato.

Sastali se Šibenik i Split

Kasnije, u mjesnom kafiću, dok pijemo Boris pozdravlja s „Preživjeli!“ Gardijska zdravica, primljena u ratu doima se kao jedna prava želja. Boris je obitelj smješten u SAD kod sestre (Los Angeles). Tam su i otac i majka i žena s dvoje male djece. Kaže da mu je tako lakše ali ne može bez mladeg s na kojem će skoro biti godinu dana. Dragović su se Korčule, a on se nije čuo s rođinom na otoku. Može li se usporediti meni se nijejavlo nekoliko rođaka iz Beograda. Mogli su piti: „Da li ti je kakva bomba pala na glavu?“ Ali Unešić ovih dana hrvatsko je uporište glo-

UJEDNA POSLIJE

AO

Unaslic 9. maja potrašen je datum kada će hrvatsku obalu sa sjevera. Nema tu zlata (daleko je Aljaska), ali ima nade da se odovud nikako neće morati povlačiti. Ovdje su hrabri.

Šibenik i Split sastali su se u Unešiću u osobama Tomislava Šlipičića rečenog Šipe i Leona Lučeva. Njih dvopaca, ratne braće, podijelili su pred nama jednu uniformu i nekoliko zalogaja sendviča — njih dvopaca, hrvatskih JNA vojnika. U odnedavno i gardista u Unešiću vode brigu o minobacačima Tome (Šlipičanin) nije želio biti lajnvor. Govorio je prepun sanduk vojnog kamiona i izvadio minobacačku minu kalibra 82 milimetra. Ostalo nije htio pokazati, ali je njegov Leonov osmijeh govorio da Garde u Unešiću ima sa čime odgovoriti.

Luka Odak, član Kriznog štaba čovjek je koji je išao po prvi put nakon 22 godine došao u domovinu i rodni Drniš. Beskrajno dugo može pričati o Njemcima i njihovoj politici i detaljizira sve ono što je službena Njemačka uradila za još uvek nepričanu Hrvatsku. -Zbog čega Njemci?—

— Luka Odak —zbog loga jer smo pokazali zube, zbog loga jer je naša žilava obrana ustvari dio mentalnog sklopa Evrope koja bi na sve ovo bilo se dogada nama u Hrvatskoj odgovorila istom mjerom. I još češće — Govori da je kako su ga ti isti Njemci i hapsi za „starog“ režima. —Ali oni su prije svega praktičan narod, i narod čija je

nosić, očito, zna i raspozna naše gubitke. U Njemačkoj imam te informacije. Njemci u posljednjoj

četvrti godini su u restoranu u kojima su jedovnicama slijepili srpskim narodnim jelima i na takav način demonstrirali svoje gradske politike. Nada je ovoga — da će ih to doći na našu obalu, gdje im je dobro i ugodno, sto njihova javnost također preteći političke velike Srbije — N. Luka Odak nije

ništa govoriti o padu Drniša. Svi ovdje, ako znači, zato

nedjelju su, 29. rujna Šibenski i cijela biskupija blagdan nebeskog zaštitnika sv. Mihovila proslavljen pod iteratom skrbi odgovornosti i neizvjesnosti u mnogim župama i pred nasrljima razarađuje sile za

U gradu, namjesto u oštećenoj katedrali sv. Jakova vjernici su se okupili u samostanskoj crkvi sv. Franje Misnom slavljušto ga je u zajedništu sa svećenicima predvodio biskup dr. Srečko Badurina, nazreti su bili i predsjednik Skupštine općine i izvršnog vijeća magistar Pasko Bubalo i magistar Josip Juras.

Obraćajući se te nedjelje narodnim biskup je podsjelio kako se prošle nedjelje nismo mogli sastati u našim crkvama baš kac što se danas ne možemo sakupiti u katedrali. Sakupili smo se ovde, rekao je biskup, u gospodljubovnoj crkvi sv. Franje ali u mnogo naših župa ni danas nije moguće da se vjernici sakupi u svojoj crkvi i da tam stave sveto bogoslužje. Nama je to omogućeno no mi zahvaljujemo Bogu i zaštitni sv. Mihovilu što smo nakon prošnjih strahota dobili pradah i molimo da bi taj predah bio trajan da bi se on prehvatio u miru u sigurnosti svih građana našeg grada ali i čitave općine Čitave naše biskupije i sveukupne hrvatske domovine. Mogli bismo nabrajati sada sve naše župe koje su raseljene potresom gdje su crkve uništene gdje remamo mogućnosti doci u vezu i puniti obavijesti o svećenicima o vjernicima o slanju u tim našim župama. To je kninski dekanat, diržni dekanat. To su neke župe u skradinskom dekanatu ali drugdje i mi slaveci ovu svetu misu slaveći zaštitnika grada Šibnika i čagdan grada, ne možemo punom dušom i punim srcem slaviti jer nas misači slobodnost i nezavisnost naših župa, rašči vjernika i našin svećenika po čitavoj biskupiji opterećuju i ne da nam da dišem punim plućima čitavim srcem i stoga u ovu svetu misu uključujemo sve nph. Mi zahvaljujemo Bogu što smo ovde što smo živi, ali nisu sv. prežijeli. Zahvaljujemo Bogu što smo neozlijedeni, ali nisu sv. ostali neozlijedeni. Zahvaljujemo Bogu što nam je ostao čitav krov nad glavom ali nje svima ostao čitav krov nad glavom i stoga se u ove zahvalnosti Bogu uzdiže i zahvalnost ljudima koji brane koji se štivaju ali izvire i po-

ZLA

Biskup Badurina: »Oni koji napadaju moraju se pitati u sebi uime kakve vjernosti vode rat, kome su zadali riječ, kome su položili prisegu — Da niko ne bi trpio bez vlastite krivnje sankcije naroda ili vlasti — Da se ne bi dogodilo u našem gradu, u našoj općini, u našoj biskupiji da stradaju kršćanska obitelji Pravoslavne crkve. Ne možemo sebi dopustiti takvu ligu niti možemo prihvati da se ponašamo diskriminatorski-

I treba naše povezanosti, nove solidarnosti na razini rata i radećeg grada na razini naše općine na razini biskupije i Čitave Domovine. Jer kada dođe čas, a mi se čuvamo da će doći čas povratka čas obnove, bit će to mučar, trud, znoj i lešteće koje će dosta dugo trajati da se mir i sigurnost vrati u dušu, u naša mjestla i u naše grada, u naše biskupije, u Čitavu našu Domovinu.

Pročitali smo u Štečem pismu da se zametnuo rat na nebū. To je duhovni boj, to nije sljeno zemaljskom ratu. Ali to je sukoč vjeroslovi Bogu i suprotnstavljanje Bogu. Mi u ovom zemaljskom ratu koji proživljavamo osjećamo da se dogada netko i od tog obraćuna tog duhovnog boja

kom mržnjom i da djeluju na način kog nija u skladu sa čovješku s Boljim zakonom s ljudskim moralom. U mnoga čemu dakle, bje se i na zemlji u ovom primjenom tako su mrogi istaknuti prema ratu jedan duhovni boj, boj između dobra i zla između dobra i Božja, između grupe i milosti, boj za čovjeka koji je sitka Božja i protiv čovjeka po načelu davla ubojica od početka i stoga postoji mogućnost da iz ovog ratnog vikenda izdamo drukčiji duhovno otvoreni i slobodniji, s novim duhovnim značajima. Zahvaljujući uđi Bogu na onome što smo dosad primili kan zaštiti, što smo primili baš jedno unutarnje prosvjetljenje da izidemo iz zarobljenosti duha i da se onovome svim Boljim horizontima. Uspješće se i dalje u zaštiti da budu zaštićena naša duše, da budu zaštićena obitelji, naš grad i svih njegov stanovnika da budu zaštićeni, pravedni i odrogi prema ljudima, prema svim ljudima da nikao ne bi bio nepravedno osuđen i osuden ili da ne bi trpio bez vlastite krivnje sankcije naroda ili službenih vlasti. Kad ose govorim želim izraziti želju, potičući da se ne bi dogodilo u našem gradu, u našoj općini u našoj biskupiji da stradaju kršćanska obitelji Pravoslavne crkve. To bi ostavio ligu. Mi ne možemo sebi dopustiti takvu ligu niti možemo prihvati da se poražamo diskriminatorski, nego s punim čovjekom snagom djelotvorne ljubavi koju primamo po Duhu Svetom, koj je raziven u našim srcima. Dakle za hvaljujemo deči svetim di hem ponosimo u ljudi svega ovoga što proživljavamo, dot onakvimo svoje kuge i svoje srce Bogu, dok obratunavamo s aleksmom koji je uđao u mlade i u slanje mi se obratunamo budućnosti oljavljamo se budućnosti s nadanjem, čistom uverenjem zaučer u Boga i u dobrotu čovjekova koja je uvijek sakrivena u ljudskom srcu i koja se u pogodnom času razvija nasto i ugradjuje ljudsko društvo humane odnose među svim ljudima. Uznamo se u budućnosti u Bogu, u čovjekovu dobrotu ali ostajamo obilježeni, ostajući dio svoga što smo pratičjeli. To po staroj uzreči treba dati naša škola pouka da ponijesti, da iskušivo, da ono što se dogodilo bude putobaz prema onome što je svjetlo i da bu de otklon prema onom što je tama. Tama u našem životu u našim mislima. A sv. Mihovil koga ove godine kao zaštitnika grada slavimo slobodno neka ram pomogne da sljedeće godine budemo mogući slaviti u punipi racionalnosti i srušiti je svoju propovijed biskup Badurina.

S ONE STRANE PRAVOSLAVIJA ČETVRTI „SRPSKI“ RAT

Kada više ne vlasti zakon, ni među ljudima ni ljudskim tvorevinama već tu vladavina smjenjuje vladavina puške predana je ona granica koja dijeli politiku od rata. Rat je samo nastavak politike drugim (vojnim) sredstvima.

U tekstu restaurirana četnička pjesma
-Ko to kaže, ko to laze-, postojeci rat je
davno prije svog početka (17. 8. 1990. god.)
najavljen kao četvrti -srpski- rat. Bezazle-
nost takve nominacije ovog rata olupda
pred njima. Tražilačka vezasitib uz sam tekući

pred nizom trenutaka vezanih uz sam leksi
-Nije mala, nije mala, TRIPUT ratovala
I opet će, I opet će, AKO BUDE SREĆE-

Provo je jasno da je srpska povijest tako obilata ratovanjima da se umjesto TRIPUT moglo staviti i STOPUT i bilo koji drugi broj pa čak i dva

Prisjetimo li se Miloševićeve gazi mesta -ke mudrolije o tome da -Srbij kroz svoju istoriju nikad nisu porobljavali druge narode, već su ih OSLOBAĐALI-. Jasno je da su autori i ovog teksta uživali potpunu -pjesničku- slobodu, tj. da razlog umetanja trojke u tekstu ne treba vezivati s povijesnim dogadanjima.

Druga što upozorava jest tradicionalno

vezivanja pojma sreća s brojem tri (treća sreća, triput bog pomaže i sl.) što je kod pravoslavlja čak i izraženije (krštenje s tri prsta i dr.).

Zato mora izgledati čudno kada miloševićeva propagandna mašinerija označava ovaj rat (odavno planiran do detalja) kao četvrti srpski rat i k tome vezuje pojam sreća s ratom i brojkom četiri.

Apsurd medium, pripada samo prvom dojmu — jer bi se reklo da je simbolikom — anticipativno — predviđena nesreća za milošavićeva i to od strane samih njihovih

Voda.
Uvid u felišizam brojava radikalno mijenja ovaj dojam i već je kroz shvaćanja pitagorejaca cijela ova simbolika duboko indikativna ukoliko promatramo čemu kod -Srbije- prelaz na vezivanje srca s brojem Četiri:
-Četiri (tetras) je imala kod pitagorejaca ovo visoko doslovanstvo (da dolazi odmah poslije trojke) zbog toga jer ono predstavlja trias, ali na SAVRSENJI NAČIN. Kao broj ono je savršensivo dyase (dviojke) JEDINSTVO koje se VRACA U SEBE, produkcija dyase suprotnosti, koja se stupnjuje iz koje

BOM..

Treba li još podsjetiti na parole ~Ko je Srbin i srpskog roda~. ~Svi Srbici u jednu državu~, te o ~izdajicama srpskog naroda i ukazivali na paralelu sa simbolom četvorneke?

Naročit je momental taj što se i trias i latras odnose na apsolut na jedno i jedino, tij na boga. Ukoliko je -srpsstvo- kod miloševićevaca postavljeno u apsolutnom smislu, kao nešto samostojno nešto što je isključivo jednako samo себi i nezavisno od ičeg drugog, — utoliko postaju jasnije kategorije -ljudog- naroda, sreća u -carstvu nebeskom-, pa i kršenje svih postojećih normi dogovora i ugovora (jer apsolut i nije u odnosu ni sa kim i ni sa čim da sa satim sa bom).

Nagovještaj nesreće, izvrće se u neku vrstu suprotnosti kroz "carstvo nebeskojer u zamjenu za nesreću koja nužno nastupa da bi se ispunila simbolička čelovika sreća se i ne traži u ovosvjetskim ostvarenjima već u jedinstvu s apsolutnim u-slovili na groblju sjećanja bez obzira na to kakvo je ona za polomstvo.

Jordan PRESEČKI

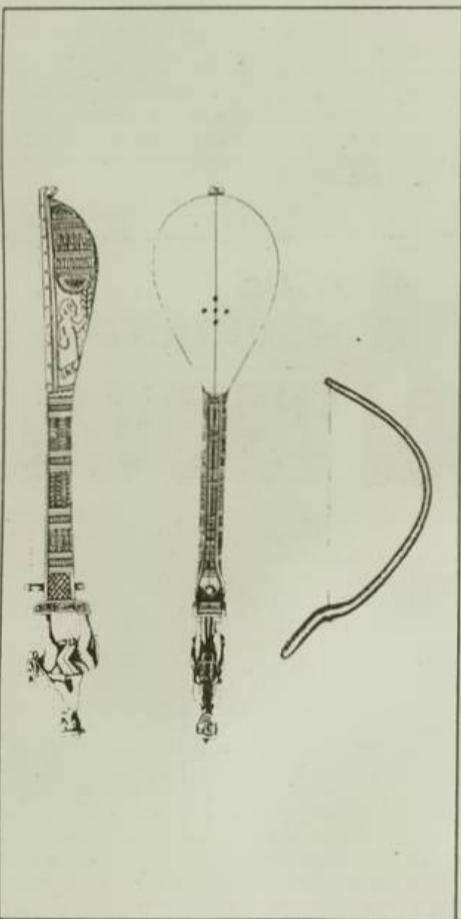
GUSLAR I SPIKER - PJESNICI PRLJAVOG RATA

FOLKLOR 1991.

Našavš se pred televizijskom kamerom za dana pozvanih proglaša načelnika generalštabe slobodnog vojske jedna od anketiranih Spilčanika jezgrovito je spojila dva lika iz ovajednog naslova ovog podijskata, rekavši otprilike: -Misliš on da ćemo mi čekati tri mjeseca da nam dođe kakav Filip Višnić koji će nam odgovarati da je lamo negdje bio naši rež? -Dosta, general tešak koji živo podaješa na vremena kada su tako groženi proglaši bili jedini napuci za javno ravnateljstvo prizraču se danima kada je primanje samo jednih vijesti tokom dana očitaju nedovoljne obavijestnosti, doista se pogotvoreni.

Era guslarskih bardova, koju su zanimateljija za usmenu predaju pratići od Homeru do Arve Mededovića a Beljeg Pađa kako uznjetkom pješe Albert B. Lord, nestaje s našim vremenom. U svojoj studiju „Pjevač pjevač“, ovor na dasilo, 1950 godine i od tada dostupna - kod nas Lord osvjetljava razinu obavještavanja i zaseobe figure što ovaj vid pjesništva bazišti od svojih antičkih iskona do danas - što nam je ovde još zanimljivije samo pripremu i obrazovanju guslara. Poneki od njih bili su sposobni da pamte desetka liruša stihova ponavljajući i samo jednom slušajući pjesmu drugog pjevača. Za razliku od predresusa pismenog čovjeka, među ovim pjesmama nije bila niti „izvornika“ niti „zvezdenica“, jer je nadoda veanje činilo blisko obilježje formiranog pjevača, u svaku od njegovih nepravila izvornim. Lord prenosi i usporedne likstave istih pjesama, pjevanih od istih guslara u razmaku od petnaestak godina. One nisu identičnih stihova! Pojavom pisanih pjesmarica nastaje redak. Pjevač se opisuje i nazusti uči neći pisane pjesme, ne osluškujući zvučne sklopove kao njegovu prethodnicu i uvodi ih svakom nadaljnjem prilikom ravno isče, neosigurno da svojeg nadahnuta ili okolnosti. Lord piše - Ovo je jedan od najuobičajenijih načina na koji usmena tradicija može da umre - ne kad se uvede pismo, već kada se cijevi pjesnika pjesama razine među pjevačima. Ali naš pjevač se ne rasvjetljava ružno u pjesriće — književnika. On neće početi na nositi, baš niti —

U međuvremenu ovog prelamanja usmene predaje i učenih prediožaka, zbroj se i društveno vrijeđanje Opjevima više ne bavaju samo Kraljević Marko i na dalmatinskim otocima i galerije regionalnih junaka iz sukoba s Turcima Pučki pjesnički naro bilježi i zadržavanja našeg stoljeća. Jedan je imenitoški projekt ostvaren u vremenu od 1940 do 1953 godine, sakupio čak oko 20 000 pjesama o temama poslijeratne obnove. Naknadniji izbor muslimanskih gusara obično bi uključivao 30 pjesama

Jedna od šest primjerska gusala dohranjenih u Muzeju grada Šibenika. Na donjem dijelu izrezbarena su dva muška lica koja drže grančicu iz

bileći se pak primjer guslara iz Mojkovca koji je shvao
niz od 2d pjesme o povijesti svojeg mjesa u odsječet
ma naslovjenim sa »Naseljavanje - Predstavni partijski
rad - ili »Govor druga Tita - Pridržavajući se formal
nih kanona opreka lekira samobitni načelništvo Božo
Vešić objavio je i pjesmu namijenjenu (po ugovi u Izda
nju) izvodjenju uz gusle naslovjenu »Keredi - smr

u Četvrtom stoljeću epskih pjesama čudovitih sklopi
poput -Ocijena je prva moja bila zavjera je velikog sta-
ta [iz -Kanadijske-]. -Sprečajni svjetski potaknju spušta se put
naroda tako - [iz -Smrtni Može Prijedje-]. -Duh junački da
bi u nama bili u hrvatskom narodu Vojestima - itd. U razdoblju
su krajnjima guslari reagirali i na takav događaj iz
svoje sredine tako se i na policiama -Jugotonovim- izda-
nja zatekla i pištao vasojevićevog guslara o nasilju i ubici
stvu nad jednom djevojkom u okolici Ivaničkog (Bere-
nici), kojeg su izvršili običaju albanski brigadi, mlađici po
tom prijavljeni od oca jednog od njih i bura zbijanja u
1888. - 1889. godine zablijedila su snimci pjesme
hrvatskog guslara gdje se prepoznавају protagonisti
rad glasovanja u parniškim sedmiciima 20. svibnja prošle
godine u -Nedjeljnoj Dalmaciji-. Čita se i sprem o najnovi-
jem zbijanju -O! ja punim sastavlja novu, da zapjevam
u mom Česti Provu Naš Tuđmanu knezu- vječe, ne le-
ba se crudje poleža - u Banjovcu sgramni na ubistvu
kad našega bratstva jedinstva!- Posebni tematski pred-
ložak čine sadržaji tekstova bilježenih tokom održavanja
tev antiboljarske revolucije uglađenom po transparent-
ima Mnogi od njih podržavaju stil epskog pjesništva ili
prenošeni stilizovane utzore u -Gorskom vijencu- poput
-Novod više Ispeti ne može-. -Usla raja ko iz zemlje ire-
ve- -Velikaši, prokleti vam duće respe, sjerimo posjed-
je gorko- i -Slobodane, naše rošto cveće za lobom
za sve ranih hrvata-

Ponekad se zatječu i sadržajna prelamanja sa op-

-Slobodana sablio naša brilka
Hoća li skoro na Kosovu bitka?
Hoćemo li zvati Srbinjica
Starog Juga, devet Jugovida
i Boba da nam bareći nosi
da sa sobljom po Kosovu kosi
Hoća li velika krve da pročeri
De cvečaju kosovski bolun?
Ako treba, a li samo reći
teledamo ka puščani maci -

Zajedno sa prethodnim ovaj primjer iz okolice Zagubice donosi Ivan Čolović u radu naslovanim „Folklor i politika“, u zadnjem broju zagrebačkog časopisa „Etnološke tribine“. Njegov prihod ujedno očrtava i sadržaj razmade do kojeg je stigao guslar i njegova osobna pjesma izvorni koncept predajnih varijantnih pjesama je mrtav, a nastavljujući vještici reprodukciju pisanih predložaka ili autorski prinos neđaknuli aktualnim zdravljima. Čak i premjerno izdavanje kao pisani svezak Već niz godina se zanavlja i okupljanje guslara iz Hrvatske koje organizira Kulturno povijesni sabor Hrvatske (po novom menu Sabor kultura). Guslari su uostalom, i dio tradicije

Protest protiv agresije JNA

Generala Rašeta
Srca nam izrežete.

Dječu smo mi rodile.
Svom ljubavlju gojile.
Tebi smo ih dale.
Tad još nismo znate.
Da bezumlja tvog su meta!

Generala Rašeta

Generala Rašeta.
Srca nam izrežete.
Što bi rekla tvoja mati.
Da je jedna, mogla znati.
Radojući tebe,
Da izdaje samu sebe?

Od kuda je mogla znati.
Da će vlastiti narod klati?
Da topovska bit će meta
Na sramotu cijelog svijeta.
Generala Rašeta.

L. LUKETA

IN MEMORIAM

STIPE BARANOVIĆ • SRNA

Stipe Baranović-Srn, rođen 1922 u Šibeniku, pripadao je ne-prednoj generaciji. Od 1942. do kraja NOB-a 1945. bio je u posljednjoj izgradnji osnoviće je vjeran ciljevima oslobođenja domovine od okupatora i domaćim izdajnicima te izgradnjom slabodne i suverene i suvremene domovine RH.

Od jeseni 1942. do kapitulacije Italije 1943. bio je u talijanskom zatvoru zbog rata za NOB.

Od jeseni 1943. bio je u 8 brigadi 20. divizije NOVJ. Nakon oslobođenja zemlje, nastavlja službu u JNA. U toku službe bio je na raznim dužnostima. Umirovljen je u činu pukovnika JNA.

Nakon umirovljenja nerotila se angažirao u borbenoj organizaciji. U isto vrijeme od 1978. do 1985. bio je odbornik Skupštine općine. Od 1982. do kraja kvarteta 1991. bio je član Predejedništva Općinskog odbora SUBNOR-a te član Republičkog odbora SUBNOR-a Hrvatske. Od početka 1985. bio je predsjednik Općinskog odbora SUBNOR-a Šibenika.

Pokop Stipe Baranovića obavljen je u ravnim uvjetima na gradskom groblju Kvarn 22. 9. 1991. Stoga pokopu nisu prisustvovali njegovi najdraži članovi obitelji, kao i njegovi rođaci i prijatelji.

ŠIBENIČE, SUZO VRELA!

Šibenice, suza vrelo,
Šibenice, slavnih djebla

Katedrala naša stara i Poljana i Obala,
Katedrala i skalina i Šibenske cure fine
i Šibenska dječna kapa i Šibenska piva klupa
Pa se sve to parko voli, pa njegova boj ma boj

Noćas luku avioni, a crkveno svono svoni,
noćas luku i se mora, a krvava svrđe zora
Zadaš li tešku rano, radi majki neki sve slene
Noćas luku do Fortica, neka stane radi dice
Mandaline iz starina noćas tjera dušmanina
Plamen peče iz Radina, pogodiše majci gina

Šibenice sedam dana, Šibenice s puno rane
krv se lije, boj se bije, nikad tako bilo nije
u tisuću tvojih ljeta otkad krasis prostor svijeta
Šibenice tvore rane noćas boja Šibencane
Šibenice tvore mladost, vratio će ti srstu redost!

Šibenice, suza vrelo Šibenice slavnih djebla
Sinovi te hrabri dječe, za slobodu galeb kliče
Galeb kliče - Šibenice Šibenice'

Slobodna će svanuti zora

Šibenik se spasit mora-

Zora RAKIC-MARKOC

MALI OGLASI

TELEFON: 25-606

POKLJAMAM pre ili tračkim putem da
uzgoj pass od ljuditelja Štuckinja Tel
28-613 (3078)

MITNO prodajem semijedle u Smrč-
njaku veličine 750 četvornih metara
po cijeni od 15.000 DEM. Javili se na
adresu: Skopacka 2A, 13 sati od 15 sati
pa dalje (3077)

MUENJAM stan Šibenik-Mastar, veli-
čine 60 četvornih metara. Ponude na
adresu: Skopacka 2A, 13 sati (3078)

MITNO prodajem 2600 četvornih me-
tara semijedle u Dubravi. Cijena po
volline. Informacije na tel. 25-027 (3079)

PRODAJEM ili mijenjam dvosoban
stan u Zagrebu sa centralnim grij-
anjem i telefonom za telefon us mors ili
bilzu mors u Šibenskoj općini. Prij-
majuju Bogosanicu ili Murter (3080)

PRODAJEM bijela i crna građa. Jav-
ili se na tel. 23-059 ili 28-852 (3081)

PRODAJEM ili mijenjam ugrijivo do-
vratnu buču u Šibeniku za gredasni
stku parceru, od Splita do Žadra
prednostima Šibensko područje

(3082)

OZBILJNA djevojka traži jednu ili dve
je djevojke za zajedničko stanovanje
u dvosobnom stanu. Nazvati na tel
26-831 (3083)

IZNADMLJUJE se putovanje prečekati na
Gorici. Trg puečkih kapetana, veličine
30 četvornih metara. Javili se na tel
26-603 (3084)

PRODAJE se teren veličine 335 čet-
vornih metara u Vodicama, prečko Pu-
derice. Na terenu su i asfalt, voda
struja i telefon. Javili se na tel. 72-641,

24-771 ili 26-603 (3085)

QOSPODA s dječjom tršti garičići-
tu ili manji jednosoban stan Ponude
na tel. 23-982 od 20 sati pa dalje

(3086)

MLADA ženska osoba trazi posao
u Šibeniku ili u ugostiteljstvu. Ponude
na tel. 23-982 od 20 sati pa dalje

(3087)

IZNADMLJUJEM bobu u Ulici Matija
Gupca broj 5? (3088)

ZADAR - ŠIBENIK mijenjam trošab-
al stan (IM spavaće i dnevne sobe)
veličine 81 četvorni metar u Zadru za
dva manja ili odgovarajući u Šibeniku
Tel 23-845 (3089)

BRZO I LAKO ZACIJELUJE SVE VRSTE MANJIH
RANA I SPREČAVA NASTAJANJE OŽILJAKA.

ŽELE ZA RANE

BRZO I LAKO ZACIJELUJE SVE VRSTE MANJIH
RANA I SPREČAVA NASTAJANJE OŽILJAKA.

IZ MATIČNOG UREDA

ROĐENI

DOBILI KĆERKU: Frano i Jelena Gi-
bin Vladimir i Ljiljana Barać Stipe i Da-
vorka Knezević Josip i Fatima Vičić
Robert i Kata Fičić

DOBILI SINU: Vladimir i Ljiljana Ba-
rać Onasen i Senka Cvitan, Ante i Ili-
ka Prigrić, Frane i Helena Škodić

VJENČANI

Katarina Marasović i Marin Relja, Nata-
lija Jelavić i Robert Šupra Sanja Roca
i Sime Višnjić, Zrinka Kraljević i Ivica
Pešić, Zrinka Mihaljević i Branimir Mil-
išić, Nina Đurić i Neven Kovak, Olga
Bura i Zoran Lucić, Emilia Daković
i Ivica Žorić

UMRLI

Spirko Lebara (74), Anica Mašar (83),
Marko Mužić (87), Jekov Burazer (71),
Tomica Marković (69), Mihajlo Oltean
(51), Ljubica Berak (48), Ante Juric
(55), Ante Goleš (27), Ante Vulinović-
Zlatan (85), Josip Mrčela (50), Davorin
Gašić (75), Ivan Sladić (83), Vinko Jules
(72), Nevenka Grubelić (82), Nikola
(90), Blanka Tantara (37).

Mamut (43), Andra Marin (82), Srećko
Šokola (37), Mladen Prolega (37), Dar-
ko Čirica (28), Josip Ouretić (38), Pa-
vao Burazer (85), Janko Dunca (45),
Danica Skugor (72), Marija Kranz (71),
Željko Sladić (32), Goran Miladinović
(7), Ivan Miladinović (33), Marko Vlač
(38), Milka Jerković (76), Ivan Kužić
(63), Sava Gorela (72), Kata Pokrovac
(71), Vicko Pender (16), Mirko Milako-
vić (48), Jaka Radaš (81), Zvonko
Smolić (34), Miroslav Valenčić (19),
Dejan Mojsilović (20), Ante Olić (39),
Ivana Stojanović (20), Rozalija Živković
(49), Zorka Bratić (63), Marija Gabrilović
(59), Peško Mileković (60), Danica
Plenčić (77), Roko Antic (55), Jasenka
Škarica (55), Sime Kučić (55), Boško
Trunović (51), Dejan Uzdevica (89),
Ante Rožinić (78), Zorka Brajković (83),
Milivoj Lilić (89), Stipe Baranović (69),
Cvita Pamuković (82), Vlado Buško
(88), Terezija Skorin (58), Silva Obro-
dović (57), Željko Sladić (32), Luka
Prolega Finak (76), Stjepa Gašpar
(90), Blanka Tantara (37).

LAKOL

ŽIVO RAČUN KOD BOK BIBERAK 24600 601-4111 P.D. 9

Mi smo dinamično mlado poduzeće koje nude široki spektar usluga poduzećnicima od njihovih prvih koraka, odnosno uspostavljanje veze s kojim bi se vidom poslovanja bavili: osnivanja izrada propagandnih kampanja, prodajom -softwarea- i -hardwarea- u radama projekata informacijskih sustava ekonomskih institucija, tu-izmom.

Kamo smo mi dinamični, bismo htjeli biti, radimo žensku osobu dinamična duha s puno radnog entuzijazma, sa zadovoljstvom SSS i VSS ekonomskog smjera, do starosne dobi otv 25 godina, za rad na neodređeno radno vrijeme.

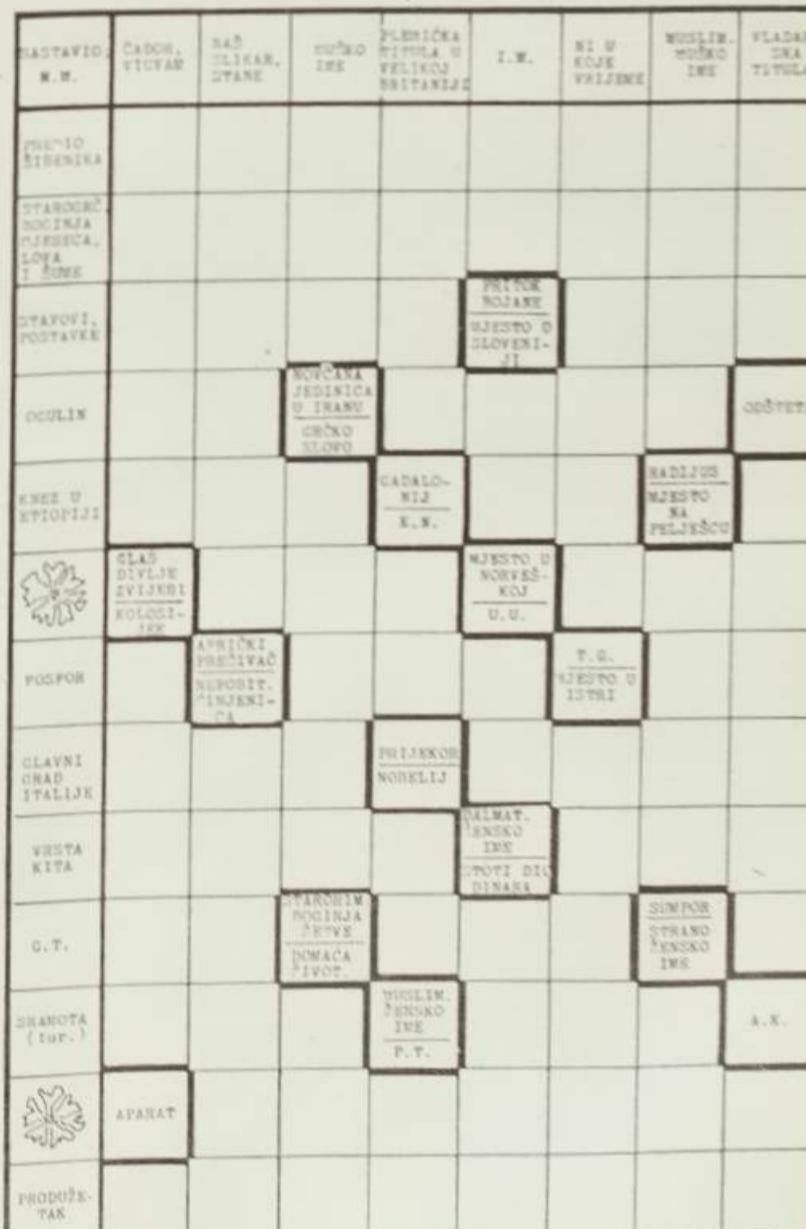
Molimo se interesirane da molbu sa svjedočšćom o zvježenju SSS i VSS dostavite na adresu: -LAKOL- P.O. 29. listopada 1918. god. 36 Šibenik u roku od osam dana od dana objave našegleta.

-DIATUS-
Društvo izumitelja i autora
tehničkih unapredjenja
SPLIT

RASPISUJE

Nagrani natječaj za najbolju inovaciju Dalmacije za 1991. godinu

- Pravo sudjelovanja imaju sve druge i fizičke osobe s područja Dalmacije
- Predmet natječaja može biti uz bilo koji domeni i pravni redak - dizajniranje koji predstavlja izum, tehničko unapređenje konkretnog projekta novi oblik rješenja
- Predstavljena rješenja trebaju predstavljati tehnologiju organizacije rada koja prednosi povećanje produktivnosti rada, poboljšanje kvalitete proizvoda, učinkovitosti energetike, boljem rješenjem strojeva i instalacija, poboljšanju tehničke kontrole prevoza, racionalnijem postrojenju, različitim oslikavanjem i drugo
- Prijave se podnose u dijelovima, formi u poseben obrazac koji se može dobiti na adresi DIATUS-a. Redom predstavljeni postupci:
- Prijevoz radeva razmotri se stručno komisija, a predstavljeno Štu DIATUS-a za novčane i druge nagrade, kao i posebnu primjenu. Prednost imaju prednosti rješenja koje su primjene i primjene.
- Dodjeljivanjem nagrada ne otkupljuje se autorsko pravo.
- Natječaj je otvoren do 31. 10. 1991.
- Radeva župan je dostaviti na adresu DIATUS-a u Z. Blatne-Strađevi, za DIATUS Kontorova 73.
- Za sve informacije обратiti se na telefona 521-000, 47-666 tokom 25 sati u svakom radnom danu od 8 do 10 sati, osim ponedjeljkom od 17 do 19 sati.

RATNIČKA RAZGOVARANJA

Josip Mamić iz Ličana nedao se protekla srijede u sred gradu, u punoj ratnoj opremi. S puškomitrailjerom -m-59- na ramenu, opasan rednicima striljiva, probao je Katalargom poput vjetra, u pozornicima i prijateljima poplo plje i lepsiće čitavu zbirku dogadjaja u frontu. »Pazi, nije to lako, niti ti bilo Oni su došli s druge strane, a onda smo ih Zoran i ja potpisali« — govorio je Josip Mamić u trenutku dok smo ga enimali. Njegov prijatelj Zoran Perković takođe je puškomitrailjerac, neoužan despotokom engleskim -brenom. Sve puca u Gardi — i što je najvažnije, puca dobro.

KAKO SU UTIHNULE HAUBICE U GAĆELEZIMA?

Šibenik će Gaćelaze dugo pamti. Kao sato iz kojega je neprijateljska vojska u protibalom ratnom naletu na grad iz ukopanih haubica ispaljivala ubojite granate. Sva vrijednost stolaca i ratna crkva, vidjela se u prlici kada su se stanovnici Šibenika, drugog dana rata za Šibenik evakuirali na sigurno, u Bilice. U brodu IVE LOKAŠA-ZALE tada se našao i jedan pregraničnik iz Gaćelaza, koji je dao točne podatke, o položaju haubitske baterije na novom pravoslavnom groblju u obližnjem Dragićevcu. Podatak je, preko Velike Martinovića, zapozlenog u likarni -Kačić- i člana Kriznog štaba Mjesne zajednice Grad, Inače, strica IVE LOKAŠA, stigao i do zapovjedništva Garde i MUP-a. Odelle do topničke baterije na Žirju. Nekon toga, i poslijepodneva u Gaćelzima su zabilješili da danas odstoji više nije bilo opasnosti za Šibenik. Sve nekon toga već je znano i objasno. IVE LOKAŠA-ZALE, trezveni četverdesetogodišnjak danas je u Šibeniku, na raspoređenju hrvatskim obrambenim snagama.

(Na slici: obitelj Lokes na okupu, nakon evakuacije)

Na ovo meštar Juraj nije računao. Ovo je čin kojeg se kulturna Evropa mora sramiti

ANDRIJA, SUPER MOMAK SI TI

Čudan je život. U sklonistu zgrade 78A u Ulici 9 Radica našli su se Andrija Grubišić u 41. danu svoga života i barba Andrija Bedrić i učit velič dobro vjera 92 godinu i jedan i drugi Andrija dobro su podnosići istine tegobe. Na svaku neprijateljsku granatu malo Andrija je odgovarao svojom minom. Na slici je ovijekovječen trenutak kada se ratničava lozen nakon jedne takve eksplozije. Iako je barba Andrija preturio preko glosa i dalje je malo Andrija jedan, u zajedničkoj izjavni za javnost bili su suglasni: »Neka više nijedan Andrija ne dočini rata.«

Neprijatelji nisu prezao ni upoznati karetnim domaći. Ova je na Razine